

Ledende artikler i Katolsk Orientering 2003 – 2004

2003	Klik på en linie for at komme til den pågældende artikel	
Nr. 2	29. januar 2003	Vores mission
Nr. 3	12. februar 2003	Jubilæum og besindelse
Nr. 4	26. februar 2003	Krig og fred
Nr. 5	12. marts 2003	Et kæmpe pastoralt problem
Nr. 6	26. marts 2003	Krigen – og tvivlen
Nr. 7	9. april 2003	Enhed, fællesskab – og forskellighed
Nr. 8	23. april 2003	Katolsk identitet – hva' det?
Nr. 9	7. maj 2003	Fra komma til punktum
Nr. 10	21. maj 2003	En øjenåbner
Nr. 11	11. juni 2003	Forfatning, grundlov og kirkelig kultur
Nr. 12	26. juni 2003	Tankevækkende parallel
Nr. 13	27. august 2003	Hverdagen efter ferien
Nr. 14	10. september 2003	Kommer det os ved?
Nr. 15	24. september 2003	Debatten i Kirken
Nr. 16	8. oktober 2003	Et relevant spørgsmål kræver svar
Nr. 17	29. oktober 2003	Kondomer og AIDS
Nr. 18	12. november 2003	En omvendt Sharia
Nr. 19	26. november 2003	Krævende at blive voksen
Nr. 20	10. december 2003	Den, der tier – svigter
2004		
Nr. 1	14. januar 2004	Nyt år, nye tider?
Nr. 2	28. januar 2004	Nic o nas bez nas ...
Nr. 3	11. februar 2004	En relevant kulturkamp
Nr. 4	25. februar 2004	Tørklæder, kors og kalotter
Nr. 5	10. marts 2004	Sorte fredag for Kirken
Nr. 6	24. marts 2004	Kirken og demokratiet
Nr. 7	7. april 2004	Som man råber i skoven ... Økseskaft!
Nr. 8/9	21. april 2004	Skæbnetime for Katolsk Orientering
Nr. 10	26. maj 2004	Sandhedens time
Nr. 11	9. juni 2004	En katolsk ateist?
Nr. 12	1. juli 2004	En kasse forskelligt
Nr. 13	25. august 2004	Åh, nej – ikke nu igen ...!
Nr. 14	8. september 2004	Når fordomme udgør dokumentationen
Nr. 15	22. september 2004	Årsregnskab og ansvarlighed
Nr. 16	6., oktober 2004	Jerzy Popieluszko
Nr. 17	27. oktober 2004	Koncilets dokumenter og koncilets ånd
Nr. 18	10. november 2004	En ny anti-katolsk inkquisition?
Nr. 19	24. november 2004	Fra Rocco Buttiglione til Franco Frattini

Vores mission

Nr. 2, 29. januar 2003

Det bliver mere og mere almindeligt, at firmaer, foreninger og fællesskaber skriver og udsender "mission statements" – altså erklæringer om, hvad de anser for at være deres egen eksistensberettigelse og formål.

Der er derfor også et vist marked for at udgive gør-det-selv-vejledninger. De skal give svar på spørgsmålet: Hvordan skriver man et godt mission statement?

Enhver organisation har en mission, kan man læse i en af den slags vejledninger. Ofte drejer denne mission sig om det formål, som organisationen oprindeligt blev oprettet med, nemlig for at imødekomme et behov engang for mange år siden. Til tider bliver de samme problemer, som førte til oprettelsen, ved at eksistere generation efter generation. I så tilfælde skifter formålet ikke – skønt arbejdsformen naturligvis vil udvikle sig. I andre tilfælde kan selv 10 eller 20 år føre til så markante skift i landskabet, at den oprindelige mission må opdateres. Ja, nogle gange må en mission udskiftes dramatisk for at kunne møde en ny virkelighed.

Kort efter årsskiftet kom det frem i medierne, at ni af Folkekirkens menigheder på Amager var gået sammen om en mission.

Men der opstod ret hurtigt tvivl om, hvad det var for et mission statement, der havde samlet dem.

For nogle gik kirkens mission ud på at integrere indvandrere i det danske samfund. Dertil måtte de blive kristne, for ellers kunne de ikke blive rigtige danskere. Var de ikke kristne, var de ikke danske.

Andre på Amager så anderledes på det. For dem var det centrale mission statement det, som enhver kan læse i Matthæus 28, 19-20: "Gå hen og gør alle folkeslagene til mine disciple, idet I døber dem i Faderens og Sønnens og Helligåndens navn, og idet I lærer dem at holde alt det, som jeg har befalet jer!" Blev de døbt, blev de Jesu disciple, og det var det vigtige. Danske kunne de blive på anden måde.

Mission betyder som bekendt sendelse. I selve dét at være sendt ligger, at ens mission ikke er en, man selv har fundet på. Man kan ikke frit regulere og omdefinere den. Til gengæld bliver der erfaringsmæssigt ikke megen mission ud af det, medmindre man selv i frihed tager opgaven på sig, går helhjertet ind i den – og efter bedste evne søger at finde nye og opdaterede veje til at realisere den.

Også et blad som Katolsk Orientering har en mission. Og det har oven i købet længe haft et mission statement – nemlig de retningslinier for bladets udgivelse, som biskop Hans så tidligt som i 1989 godkendte efter forudgående drøftelse med pastoralrådet.

Katolsk Orientering skal som kommunikationsmiddel i bispedømmet tjene evangeliets udbredelse, står der. Bladet skal oplyse om Kirkens lære og uddybe troslivet. Det skal bidrage til Kirkens fællesskab, udvikling og vækst. Det skal informere om livet i Kirken, – og det skal alt sammen ske i vekselvirkning med samtidens særlige tendenser og problematik.

Yderligere henvises der til koncilets dekret om meddelelsesmidlerne. Og der bringes uddrag fra en pastoral vejledning med titlen *Communio et Progressio* (fællesskab og fremskridt).

Til bladets mission hører dermed også

- at formidle en tidssvarende katolsk forkyndelse og trosbelæring;
- at muliggøre og medvirke til dannelsen af en offentlig mening i Kirken, og
- at bringe og kommentere nyheder og informationer om Kirkens liv og virksomhed.

På en måde hænger disse tre elementer sammen. De må ses i lyset af den overordnede mission:

- at udbrede evangeliet;

- at styrke troslivet og
- at bidrage til fællesskabet i Kirken.

At være kanal for den dialog, vi katolikker har med hinanden, hører også til bladets mission. Og der er sandelig nok at debattere, når vi skal hjælpe hinanden med at finde nye veje til at leve op til det, der bliver ved at være Kirkens mission. Det stiller også krav til os, når vi skal finde en god form og tone i vores indbyrdes dialog: Den lille debat om manden bør ikke få lov at afspore den store debat om bolden ...

Vil du vide mere om indholdet af koncilsdokumentet, vejledningen *Communio et Progressio* og bladets retningslinier, kan du finde de tre tekster på bispedømmets hjemmeside www.katolsk.dk. Sammen med de øvrige tekster fra koncilet kan dokumentet om meddelelsesmidlerne i øvrigt læses i "Det Andet Vatikankoncil", Ansgarstiftelsens Forlag 1997, kr. 249,50.

[\[Tilbage til forsiden\]](#)

Jubilæum og besindelse

Nr. 3, 12. februar 2003

Tiden, udviklingen og situationen lægger næppe op til at fejre bispedømmets 50 års jubilæum som en triumferende hurra-fest – med tre korte og så det lange.

Snarere indbyder jubilæet til en fælles besindelse på vores opgave som katolsk kirke i Danmark.

En opfordring til en besindelse kan også findes i det dokument fra Pavestolen, som er omtalt andetsteds i bladet. Det handler om den sammenhæng, der må være mellem ens katolske tro og den samvittighedsfulde varetagelse af et politisk hverv. Dokumentet henvender sig altså i første række til katolske politikere på alle niveauer.

De bør ikke lade sig indfange af den almindelige tendens i samfundet til at betragte alting som blot relativt og uden holdbare etiske værdier, der kan bygges på. De bør ikke forveksle den legitime demokratiske pluralisme, der bygger på respekt for andres holdninger og frihed, med en opgivelse af at søge sandheden, – hvor krævende dét end måtte være. Og uden at rode politik og religion sammen på en fundamentalistisk måde, der søger at tvinge andre mod deres samvittighed, bør katolske politikere dog ikke lade deres tro og deres samvittighed blive liggende derhjemme (endsige i kirkebænken efter messen), når de går til deres arbejde og afgiver deres stemme.

Som en tidligere dansk statsminister engang udtrykte det, er vi imidlertid alle politikere, ligesom vi alle er vælgere – nogle er ganske vist sofavælgere, men det er jo også en slags vælgere.

Som borgere i et demokrati har vi alle politisk indflydelse. Det gælder ikke kun de folkevalgte i folketing, amtsråd og kommunalbestyrelser. Og det gælder ikke kun, når vi andre på valgdagen går hen og sætter vores kryds, – eller bliver på sofaen og på den måde lader andres kryds få lov at tælle mere. Det gælder også ved valget mellem at lukke munden op eller at tilhøre det tavse flertal – eller måske det tavse mindretal? Og det gælder tillige, når vi gennem vore dispositioner som helt private forbrugere markerer vores præferencer og dermed viser politikerne, hvad vi synes de skal lægge vægt på.

Alt det, som kan siges om at tage sin katolske samvittighed solidt med, når politiske afgørelser skal træffes på samfundsplan, gælder derfor lige så vel, når vi hver for sig skal tage stilling til tingene på arbejdsplads eller i privatliv.

Samfundslivet er frem for alt lægfolks domæne. Biskopper og præster skal ikke vælges til aktive politikere, mener vi i den katolske kirke. Det forhindrer ikke, tværtimod, at de både kan og skal give os et godt ord med på vejen, som det sker i det nye dokument; deres opgave er jo netop at være vejledere og hyrder, som peger på retningen, men som samtidig bør holde sig langt fra at pege på bestemte partier og alt for konkrete løsninger.

Men har gejstlighed og lægfolk end hver for sig deres særlige opgaver, så er vi dog alle Kirken og medansvarlige for dens liv og vækst. Lægfolket er ikke også Kirken, stående for sig selv over for biskop, præst og pave. Vi er netop Kirke og gudsfolk sammen. Og det er til en besindelse på dette fællesskab, vort bispedømmes jubilæum lægger op. Også her må vi holde den katolske identitet klar i mere end blot baghovedet og have den katolske samvittighed med, når vi tager stilling. Som kristne skal vi leve i verden, men ikke uden videre tilpasse os den. Ja, af og til skal vi faktisk netop det modsatte.

Derfor har vi brug for en fælles besindelse. Hvor findes de dybe troens vandkilder, som vi må blive bedre til at suge af for ikke at visne? Og hvordan opnår vi netop fællesskab i Kirken – så forskellige, som vi samtidig er?

Men er jubilæet måske ikke en hurra-fest, så er det dog anledning til glæde – en fest for glæden over, at der er et katolsk bispedømme i Danmark, og at vi er med i det. En fest, kort sagt, for glæden ved at være katolik. Og en fælles besindelse på, hvordan vi kan blive det – mere og mere.

[\[Tilbage til forsiden\]](#)

Krig og fred

Nr. 4, 26. februar 2003

For ikke mange dage siden fortalte Røde Kors' generalsekretær, Jørgen Poulsen, at der i øjeblikket findes 29 krige eller væbnede konflikter på jorden. Han tilføjede, at mens krige principielt skulle føres af bevæbnede og uniformerede soldater mod andre bevæbnede og uniformerede soldater samt under friholdelse af civilbefolkning, sårede og krigsfanger, så har tingene udviklet sig meget anderledes siden begyndelsen af det forrige århundrede.

Af alle de mennesker, der mistede livet som følge af Første Verdenskrig, var 6 procent således civile. Under Anden Verdenskrig steg dette tal imidlertid til 38 procent. Og i dag udgør de civile tab, herunder kvinder og børn, syge og gamle, mere end 90 procent af alle tab af menneskeliv som følge af krig.

Til Jørgen Poulsens oplysninger kan så yderligere føjes, at tabene af menneskeliv i absolutte tal ikke ser ud til at være for nedadgående.

Intet under derfor, at pave Johannes Paul på linie med biskopper og lægfolk i mange lande ikke bare udtaler sig imod krig og advarer mod dens rædsler. De lægger sig også i selen, diplomatisk og politisk, for at skabe afspænding og afvæbning – og om muligt forsoning, så endnu en krig med helt uoverskuelige følger kan undgås.

Den massive hovedpart af katolikker er ikke fuldblods pacifister. De ved godt, at det er tilladeligt at bruge militær magt for at forsvare sig selv og sit land mod angreb udefra. Men de ved også, hvor radikalt tilbageholdende man skal være i henseende til at løse det første skud, og hvor selvkritisk man skal forholde sig over for en antagelse af, at det er en "retfærdig krig", man står i begreb med at indlede. Selv om moderne våben og krigsførelse er meget anderledes end på den tid, hvor Den hellige Augustin som én af de første tænkte sammenhængende tanker om, hvornår det kunne være etisk og moralsk acceptabelt at gå i krig, så er en god del af de betingelser, han dengang opstillede, ikke blevet irrelevante i dag.

Når Johannes Paul og hans håndgangne kardinaler kan modtage politiske ledere i Rom eller selv rejse til verdens brændpunkter og forhandle med statsmænd i forsøg på at mægle og skabe fred, så skyldes det ikke bare, at de ikke repræsenterer nogen stormagtsinteresse. Det skyldes ikke kun, at de fremstår som repræsentanter for den magtesløse samvittighed, der netop derfor kan tale til andres. Det beror også på, at de både har en solid katolsk bagage af gennemtænkte principper med sig – og dertil en sjæl og et sind, som er så forankret i deres tro og tillid til Gud, at de er i stand til at vidne personligt om noget, der er større end de umiddelbare storpolitiske interesser.

Det sidste – troen, tilliden og det personlige gudsforhold – har i øvrigt altid været forudsætningen for Kirkens vækst og for dens ydeevne over for denne verdens problemer. Derfor er der også god grund til at glæde sig over, at Den Neokatekumenale Vej for nylig har opnået anerkendelse som en officiel katolsk bevægelse. Den har overlevet sine børnesygdomme og er modnet. Men den har samtidig bevaret sin livsduelighed og er nu et af flere sådanne grønne skud i Kirken, der giver håb på en tid, hvor meget andet i bedste fald ser gråt ud.

[\[Tilbage til forsiden\]](#)

Et kæmpe pastoralt problem

Nr. 5. 12. marts 2003

"Man kan ikke bruge ordet kæmpe som tillægsord," var der en, der sagde. Det skal nok være rigtigt. Men derfor er fraskilte og gengiftes manglende adgang til at gå til kommunion i Kirken nu alligevel et kæmpe pastoralt problem – tillægsord og andre former for grammatik til trods.

Forrige lørdag bragte Kristeligt Dagblad dels en forsideartikel med overskriften "Krise i det katolske ægteskab", dels et interview med formanden for vores kirkelige domstol, Gerhard Sanders S.J.

Antallet af vielser i den katolske kirke i Danmark er faldende, hed det i artiklen, og der er flere skilsmisser, end kirken bryder sig om. Og det er jo så sandt, som det er sagt.

I interviewet gjorde p. Sanders på samme fortrinlige måde som i KO nr. 1/2003 rede for virksomheden i en domstol, der ikke har til opgave at afsige dom over mennesker, men kun at bedømme, om et tidligere indgået ægteskab må anses som ugyldigt. En sådan bedømmelse er ikke nogen ligegyldig ting. Den kan betyde noget for menneskers sjælefred. Den kan være afgørende for, om de kan holde bryllup i Kirken. Og den kan ikke mindst opleves som den nøgle, der åbner eller lukker kommunionbænken.

Og her ligger det pastorale problem, som denne leder handler om.

På denne side finder man en artikel, som gennemgår en afgørelse fra Sakramentskongregationen. Det fremgår, at katolikker ikke må deltage i kommunionen, hvis dette kan udløse forargelse hos andre troende.

Med til det pastorale kæmpeproblem hører, at mange katolikker ganske rigtigt forarges i dag. Men de forarges ikke, fordi gengifte går til kommunion. De forarges, fordi vi i Kirken siger, at de ikke må. Forargelsen har – om man så må sige – skiftet fortegn.

Når det pastorale problem er så stort, skyldes det ikke kun, at det berører mange – og må man tro: flere og flere mennesker. Problemet er også stort, fordi det er så svært at finde en holdbar løsning på det. Lette løsninger, der enten består i at benægte problemets eksistens eller at benægte dets relevans, kan vi ikke bruge til noget.

Lad det derfor for det første stå klart, at en løsning på det pastorale problem ikke kan bestå i at benægte det sakramentale ægteskabs livsvarige karakter. Ægteskabets uopløselighed kan ikke reduceres til at være en kirkelig opfindelse. Det grunder sig tværtimod på Jesu egne ord. Og ægteskabets centrale teologiske funktion i Kirken er heller ikke til forhandling.

Det pastorale problem forsvinder ikke, selv om alt dét nu står klart. I mange tilfælde grunder det pastorale problem sig imidlertid på, at alt dét netop ikke stod klart, da nok så mange mennesker – de fleste? – i sin tid giftede sig i en anden kirke eller på et rådhus, hvor de på vej ud af kirken eller bryllupssalen let på trappen kunne møde folk, som var på vej ind for at gifte sig igen – måske for tredje gang.

Det pastorale problem grunder sig på, at mange er blevet viet og sidenhen skilt inden for en urealistisk ægteskabskultur, der bygger på helt andre forudsætninger end de katolske. Og hvem tør sige, at en sådan ægteskabskultur ikke også har sneget sig ind hos os?

Men den dag, hvor mennesker på den ene eller den anden måde så ledes til en fornyet overgivelse til Gud, det være sig gennem konversion eller ved et genfundet engagement i den katolske barne-tro, så ramler de ind i det pastorale problem: Du må hjertensgerne omvende dig og slutte dig til fællesskabet, men du må ikke gå til kommunion. Det kan de ikke forstå. Og det kan mange af dem, der godt må gå til kommunion, heller ikke.

I betydelig grad er det pastorale problem derfor også et forståelsesproblem. Men det kan ikke reduceres til dét. Man må også erkende den pastorale virkelighed og lade den udgøre sin berettigede del af grundlaget for en løsning på miseren.

Man skal ikke læse disse ord som en opfordring til at se væk fra Kirkens tro og uden videre skrotte den praksis, den engang har udmøntet sig i. Men man skal se ordene som en opfordring til at erkende og vedkende sig et væsentligt problem og til for alvor at tage det op, fx i den nordiske bispekonference. Måtte der blive søgt og fundet en barmhjertighedens udvej for os arme mennesker. Og måtte den blive fundet, inden problemet vokser os helt over hovedet.

[\[Tilbage til forsiden\]](#)

Krigen – og tvivlen

Nr. 6, 26. marts 2003

Natten til torsdag i sidste uge brød krigen ud, og Danmark er med. Vores militære potentiale har ikke en sådan karakter, at dét kan afgøre krigen. Om denne overhovedet kan vindes, ved ingen i skrivende stund. Men at bestræbelserne på at opnå en fredelig afvæbning af Saddam Hussein har tabt, er ikke svært at få øje på.

Uanset, hvad der bliver krigens endelige udfald, har alle dermed på forhånd tabt noget. Tilliden, for eksempel, til, at vi mennesker er i stand til at fortsætte med at opbygge verden som et fælles retssamfund. Et verdenssamfund, hvor alle nationer, store som små, respekterer spilleregler og internationale organer, der forpligter alle, og hvor de indser, at egeninteressen ofte må vige for det fælles gode. I stedet vokser frygten for en ny verdensorden, hvor kun den stærke har ret, altid ret – og ret til alt.

Mange er de protester, som er kommet mod krigen – og ikke mindst fra kirker og religiøse ledere. En sjælden enstemmighed har markeret sig, når katolikker, lutheranere, ortodokse, anglikanere og andre kristne er gået sammen med jøder og muslimer om fælles erklæringer mod krigen. De færreste, om overhovedet nogen af disse udtalelser afviser nødvendigheden af at afvæbne Saddam Husseins styre. Tværtimod, alle forstår, at det måtte gøres. Men mange forstår ikke, at det kun kunne gøres med dette militære angreb.

En røst har i særlig grad løftet sig mod krigen – og ikke kun efter, at den er brudt ud. Pave Johannes Paul har utrætteligt virket for den fredelige afvæbning af Saddam-styret. Han har sendt sine kardinaler ud på rejser i øst og i vest for at tale til de styrendes samvittighed, og trods sin fysiske svaghed har han selv udfoldet al sin moralske styrke over for ledere som Tariq Asis, Tony Blair, Jose Maria Aznar og Joschka Fischer, når de er kommet til Vatikanet for at tale med ham.

Verdens ledere er uenige om denne krig. Også de, der plejer at stå sammen. I Danmark har Folketinget delt sig næsten på midten ved sin stillingtagen til afsendelsen af korvetten Olfert Fischer og ubåden Sælen. Og mens nogle danske katolikker drog et befriet suk, da krigen endelig kom, og der blevet taget militært fat på Saddam Hussein, så drog andre katolikker et modsvarende dybt suk over krigens udbrud – og gik med i demonstrationerne mod den.

De to modsat rettede reaktioner skyldes næppe nogen uenighed om nødvendigheden af at afvæbne Saddam Hussein. De beror heller ikke nødvendigvis på en forskellig troens holdning til brug af væbnet magt. Vi ved godt, vi katolikker, at hvor ond krig end er, så udelukker vi den ikke som en aller-ellersidste udvej. Vi kan godt vores katolske katekismus og ved, at "de, der stiller sig til tjeneste for fædrelandet i militæret, er tjenere af folkenes sikkerhed og frihed" (KKK 2.310).

Men når alt det er sagt, og alle principperne for en såkaldt "retfærdig" krig er repeteret, så har man alligevel lov til at være i alvorlig og konkret tvivl om det aktuelle grundlag. Hvorfor kunne våbeninspektørerne ikke få længere tid, når de selv fandt det meningsfyldt, og når det politiske og militære pres faktisk var begyndt at virke, om end så småt? Var en sådan sætten en ønskelig verdensorden og måske endda en verdensfred på spil virkelig nødvendig for at nå målet? Eller har man også andre ting i det militære ærme, som man gerne vil opnå i samme arbejdsgang? spørger mange.

Sket er sket, og nu kaldes der ikke alene på bod og bøn, men også på hjælp til krigens ofre og til genopbygning af Irak. Må vi minde om gironummer 404-3979, Caritas Danmark. (Søndag 23. 3.)

[\[Tilbage til forsiden\]](#)

Enhed, fællesskab – og forskellighed

Nr. 7, 9. april 2003

Mon ikke de fleste både katolikker og ikke-katolikker umiddelbart kender svaret på følgende spørgsmål:

Hvem er det, som virker efter princippet om, at hensigten helliger midlet? Som helst trækker i trådene, hemmelighedsfuldt og i det skjulte? Som prøver at få sine medlemmer udnævnt til biskopper eller til ledende sekretærposter på bispekontorer, hvor de kan øve afgørende indflydelse og holde andre væk? Som helst slår sig ned i universitetsbyer, hvor de kan tiltrække og rekruttere højtuddannede, rige og magtfulde mennesker, men ikke mindst unge og letpåvirkelige studerende? Og som knuser egne medlemmer psykisk, hvis de ikke makker ret?

Vi kender dem, ikke sandt, for vi har hørt alt dette så tit, at ingen af os kan mangle det umiddelbare svar på, hvem vi taler om. Det er naturligvis jesuitterne ...

Vrøv! Det er selvfølgelig ikke jesuitterne! Deres valgsprog er overhovedet ikke, at hensigten helliger midlet. Og alt det andet, som siges og er refereret ovenfor, er også århundredgamle myter og ammestuehistorier, som har opnået sandhedsværdi i den folkelige bevidsthed i kraft af, at de er blevet gentaget og gentaget i det uendelige.

Jesuitterne har altid været en meget stærk bevægelse i Kirken. Dens medlemmer har gjort en fantastisk indsats på missionsmarken, i skoleverdenen og på universiteterne. De har været åndelige vejledere for mange, der gennem dem blev sat på sporet af en ægte kristentro og forståelse af, at Gud kalder hver enkelt af os til hellighed – hvilket ikke skal forstås som et kald til ”kanoniserethed”, men som et kald til at leve et jævnt og muntert virksomt menneskeliv, totalt vendt mod Gud og i venskab med Ham.

Stærke – og ikke mindst nye, stærke – bevægelser har altid mødt modstand i Kirken. Andre, etablerede bevægelser har til tider vendt sig imod de senest ankomne – ofte ud fra holdninger, som umiddelbart kan være vanskelige at forstå, når man ser, at de åndelige målsætninger tit er næsten sammenfaldende.

Jesuitterne kender til alt dette, for som bevægelse har de selv mødt modstand. De har endda oplevet at blive både forbudt og fordrevet fra flere lande eller at få at vide, at de var uønskede og burde holde sig væk. Ikke så få af dem blev martyrer for den tro, de havde givet deres liv for at udbrede. Og nogle blev måske ikke martyrer i blodig forstand, men der blev gjort blodig uret imod dem, og de måtte ende med at se sig isoleret og gjort tavse.

Disse ord sigter ikke alene på at kippe med flaget for en stærk bevægelse i Kirken, som har haft stor og positiv betydning, blandt andet for os i Danmark. Jesuitterne bruges her også som et eksempel på noget, der kan opleves igen og igen.

Thi starter læseren nu forfra på denne artikel, kigger en ekstra gang i myte-kataloget og spørger sig selv, hvem det så er, hvis det ikke er jesuitterne, så vil nogle måske ikke lige finde svaret, men for andre vil det straks være på rede hånd: Det er selvfølgelig Opus Dei.

Opus Dei har øjensynligt overtaget hele varelagret af beskyldninger, hvis belæg nu atter slås fast og vedligeholdes i kraft af gentagelse.

Katolsk Orientering har ikke noget ønske om specielt at fremme hverken Opus Dei – eller for den sags skyld jesuitterne eller andre. Bladet ser det blot som sin opgave at medvirke til, at der bliver både glæde over og plads i Kirken til nye bevægelser og til al den forskellighed, som kan forenes med enhed og det fællesskab, der netop forudsætter plads til forskellighed ...

Derfor vil bladet også søge at bringe stof om nye og gamle bevægelser, hvor det er disses egne medlemmer, der får lov at fortælle, og hvor informationerne ikke indskrænker sig til andres for dømmende gengivelse af det litani, som denne artikel blev indledt med.

[\[Tilbage til forsiden\]](#)

Katolsk identitet – hva' det?

Nr. 8, 23. april 2003

Søger man på internet efter hjemmesider, hvor begrebet “catholic identity” er behandlet, får man ca. 1.000 svar.

Det begrænsede skandinaviske sprogområde taget i betragtning får man selvsagt færre svar ved at søge på “katolsk identitet”, men immervæk melder en halv snes adresser sig.

Sådan kan man til eksempel læse det hyrdebrev af den svenske biskop Anders Arborelius om netop Katolsk Identitet, som Katolsk Orientering omtalte i nr. 3/2203.

Sankt Pauls katolske kirke i Bergen skriver på sin hjemmeside om en kommende retræte: "I en travl hverdag er det let at miste grebet om vor katolske identitet. Hvordan kan vi leve som en katolsk familie i et ikke-katolsk land? Hvordan skal vi formidle troen til vore børn? Hensigten med retræten er at skabe et pusterum til samvær og eftertanke sammen med katolske familier fra hele landet."

Også i de kateketiske retningslinier for bispedømmet Oslo optræder begrebet katolsk identitet: I vor kontekst er det ingen selvfølge, hedder det, at børnene vokser op med en specifik katolsk identitet, og heller ikke med en katolsk praksis, som er vigtig for en stærk og levende katolsk tro.

Kigger man på de engelsksprogede hjemmesider, finder man både universiteter og ikke mindst skoler, som offentliggør erklæringer om, hvori deres katolske identitet består. Og sogne og bispedømmer indbyder over nettet til studiegrupper og voksenkateketiske kurser med "katolsk identitet" som det overordnede begreb for aktiviteten.

Hertil kommer hjemmesider, hvor man kan læse om overvejelserne inden for forskellige professioner: Hvad kendetegner en katolsk læge, en katolsk sygeplejerske, en katolsk lærer – en katolsk hvad som helst? Hvilken forskel gør det for dig som professionel på dit fagområde, at du er katolik?

Meget vil man selvsagt have fælles med andre i samfundet, i andre kirkesamfund etc., og selve dét at have noget fælles med andre er utvivlsomt et vigtigt aspekt af katolsk identitet. Den økumeniske nerve er således særdeles vigtig for en katolik.

Alligevel drejer det sig, når man spørger efter katolsk identitet, ikke mindst om det, som er det særlige. For nu at blive ved katolikker inden for forskellige fag: De er forhåbentlig både dygtige fagfolk og gode kolleger med andre i deres fag, men er der noget i forbindelse med udøvelsen af deres profession, som hidrører fra, at de netop er katolikker?

Dog – det drejer sig selvsagt ikke kun om fagfolk, men om os alle sammen, og spørgsmålet kunne rettes til enhver af os med ordene: Hvilken forskel gør det i dit liv, at du er katolik? Og gør det en forskel for andre? Hvad er kort sagt din katolske identitet?

Katolsk Orientering har bedt fire forskellige katolikker om hver for sig at skrive en kronik om katolsk identitet. At redaktionen har spurgt fire i stedet for én, afspejler med det samme, at begrebet katolsk identitet har alt for mange facetter til, at de kan indeholdes i en enkelt katoliks selvforståelse. Katolsk identitet er ikke et begreb, der er på kant med en legitim pluralisme i Kirken.

Som begreb ville katolsk identitet på den anden side være indholdsløst, hvis der ikke var en kerne i det, som er fælles for alle os, der er katolikker. Vi har ikke nødvendigvis alle spirituelle holdninger fælles med hinanden, men vi har nødvendigvis en hel del fælles. I modsat fald ville det være uden mening at tale om, at vi er katolikker.

Den første kronik af Kurt Hansen bringes i dette nummer. I de næste tre kommer Käthe Lund, Christine d'Auchamp og Carl Winsløw på banen med hver sit bidrag, som utvivlsomt vil overbevise læserne om, at redaktionen ikke har valgt at spørge fire med forventeligt samme synspunkter, tværtimod.

De fire behøver heller ikke stå alene; bladets læsere er velkomne til at deltage i belysningen af spørgsmålet: Katolsk Identitet – hva' det? [\[Tilbage til forsiden\]](#)

Fra komma til punktum

Nr. 9, 7. maj 2003

At bogstaven slår ihjel, men Ånden gør levende, det ved vi fra Paulus, som – lidt paradoksalt, vil nogen måske mene – slog denne kendsgerning fast ved at sende rigtig mange bogstaver til menigheden i Korinth. De fik et brev, og vi fik en bibel, hvor vi genfinder Pauli ord – ikke som bogstaver, der slår ihjel, men som belæring og inspiration til at søge den Ånd, der gør levende. Bibelen, hvis ord vi læser og i et fællesskab samles om at lytte til under messen, er Kirkens vigtigste bog.

Men Bibelen er ikke den eneste bog, vi som Kirke har brug for. Vi har også brug for et missale, en messebog med bønner, vi beder i fællesskab, når vi fejrer eukaristien. Var der ikke et missale med fælles tekster, ville det katolske fællesskab hurtigt kunne opløse sig, og lægfolket risikere at blive udsat for enkelte præsters menighedssplittende opfindsomhed.

Vi har også brug for en katekismus, der samler og udtrykker vores tro og vores Kirkes lære. Uden en fælles katekismus som reference for den kateketiske kreativitet vil fælleskabet i troen let blive svækket, og uvidenhed om Gud og Hans frelse brede sig.

Blandt de bøger, vi som Kirke har brug for, kunne også nævnes Kirkens lovbog, hvis bestemmelser er med til at indramme vores fællesskab – og dæmme op for den fællesskabsfremmede individualisme og selvtaget, som vores menneskelige natur ellers let giver grobund for.

Heldigvis har vi i så henseende alt, hvad vi har brug for. Vi har både Bibel, missale, katekismus og lovbog i Kirken.

Bortset fra Bibelen har vi imidlertid ikke disse bøger på dansk. Det kommer vi nok til at leve med, når det drejer sig om den kanoniske lovbog. Vi har i bispedømmet næppe de kræfter, der skal til for at sikre en autoriseret og kommenteret oversættelse af den. Vi har sikkert heller ikke den økonomi, som er nødvendig, hvis man skal udgive en tyk bog, som kun kan forventes at blive solgt i ganske få eksemplarer.

Men når det drejer sig om missale og katekismus, må manglen på danske oversættelser nærmest betragtes som skæbnesvanger. Og læser man de to bøgers danske lidelseshistorie andetsteds i dette nummer af Katolsk Orientering, kommer manglen til at fremstå som direkte påfaldende, og som noget, der i sig selv bør give anledning til alvorlige overvejelser med hensyn til, hvordan vi traditionelt griber tingene an i bispedømmet.

I den nævnte artikel nævner generalvikar Lars Messerschmidt det vidtdrevne demokrati i vore processer som noget, der på én gang er vores styrke og vores svaghed. Dette blad skal være det sidste til at sætte spørgsmålstegn ved den medleven og medinddragelse, som det blandt andet er bladets opgave at formidle. Men der må nødvendigvis være balance i tingene, hvis dét, der kunne være en styrke, ikke skal ende med at blive en svaghed. Når det således har taget mere end 30 år, uden at et altermissale er blevet færdigt, og 10 år, uden at en katekismus er blevet udgivet, så tyder noget på, at balancen er blevet skæv og må rettes op.

Kirkefolkets kateketiske og liturgiske behov har også krav på at blive tilgodeset og dækket, og hensynet til det kan ikke bære, hvis der skal skrives frem og tilbage i en ny runde mellem Rom og København. Det bør være slut med komma. Tiden er inde til punktum.

[\[Tilbage til forsiden\]](#)

En øjenåbner

Nr. 10, 21. maj 2003

Hvis man havde troet, at der såmænd ikke var reel forskel på Folkekirken og Den katolske Kirkes syn på altersakramentet og på deres selvforståelse som kirker, så må interviewet i dette nummer med biskop Niels Henrik Arendt og p. David Vincent Nielsen uundgåeligt være en øjenåbner – ganske som dokumentet "Dominus Jesus" var det for et par år siden.

Bevares, den tekst kunne måske være formuleret med lidt større indføling, men selv med en sådan i behold ville det ikke kunne bortforklares, at det katolske og det lutherske kirkesyn ikke er sammenfaldende. De to kirker forstår ganske enkelt ikke sig selv på samme måde.

Det betyder ikke, at de ser forskelligt på alt. Nærmest tværtimod. Mellem de to kirker består der et reelt, om end ufuldstændigt fællesskab – for nu at citere Andet Vatikankoncil.

Der er grund til at takke Niels Henrik Arendt og David Vincent Nielsen for at stille op til en samtale, hvor en spade blev kaldt en spade – og en skovl ikke søgt reduceret til en ske. Og der er grund til ekstra tak, fordi de hævdede stemmer, som let opstår i en engageret diskussion, heller ikke demotiverer den enhed, der også kan ligge i et godt teologisk skænderi – for nu at citere Arendt.

Af indlysende grunde er det en ubærlig tanke for en god luthersk biskop og formentlig for ethvert medlem af Folkekirken, at den ikke skulle være en ægte kirke, og at dens nadver ikke skulle være gyldig. Ingen bør forvente, at Folkekirken skulle kunne opgive sin selvforståelse og ofre den for at illudere en fuldkommen enhed mellem de kristne.

Lige så klart er det naturligvis, at Den katolske Kirke heller ikke kan svigte sin dybt funderede selvforståelse og sit verdensomspændende fællesskab. Den økumeniske stræben kan ikke meningsfyldt bestå i at splitte sin egen kirke. At der rundt om i verden er katolske præster og måske endda enkelte biskopper, som føler sig hævet over Det andet Vatikankoncils lære og handler i strid med den, er en smertelig kendsgerning. Men vejen frem går ikke gennem en fornægtelse af koncilet under påberåbelse af dets "ånd". Og de kristnes enhed opnås ikke ved at udstede dækningsløse checks – for nu at citere kardinal Kasper.

Hvad så? Skal vi så affinde os med, at det bare bliver ved at være, som det er? Ingenlunde! I størst muligt fællesskab skal vi tværtimod stå og bede tålmodigt sammen ved det fælles gærde i stedet for at prøve at springe over, hvor det er lavest.

I fælles ydmyghed må vi erkende, at vi ikke selv evner at overkomme divergenserne. Vi må stå ved vores historie og ikke relativere tingene. Vores enhed må afvente Vorherres egen indgriben – for nu igen at citere Arendt.

I år er der 50 år, siden p. Paul Couturier døde. Han blev født i Lyon i 1881 og blev præsteviet i 1906. I 1933 tog han initiativ til den internationale bedeuge for kristen enhed, som hvert år højtideligholdes, også i Danmark. Som en af den økumeniske bevægelses ildsjæle har Paul Couturier lært os at bede en bøn, som bør kunne forene os alle:

"Vi beder om at opnå den enhed, som Kristus vil; med de midler, som han vil – og på det tidspunkt, hvor han vil."

Lad denne bøn indgå i enhver messes forbønner for Kirken og for verden. Lad os bede den sammen med brødre og søstre i de andre kirker. Og lad os sætte vores lid til, at den bliver hørt, hvis den bliver bedt, og at det nadverfællesskab, vi længes efter, bliver en realitet – den dag, Han vil.

[\[Tilbage til forsiden\]](#)

Forfatning, grundlov og kirkelig kultur

Nr. 11, 11. juni 2003

Det europæiske Konvent arbejder på et udkast til en EU-traktat med en forenklet forfatning for Unionen.

Der er både gode og mindre gode nyheder i teksten.

Anerkendelsen af menneskets værdighed og forpligtelsen til solidaritet med de svageste svarer godt til budet om næstekærlighed. Den status, som kirkerne har i den nationale lovgivning, anerkendes, og Unionen skal opretholde en åben, gennemsigtig og regelmæssig dialog med dem i anerkendelse af deres identitet og specifikke bidrag.

Mere problematisk stiller det sig med forordet. Man har "ladet sig inspirere af Europas kulturelle, religiøse og humanistiske arv, der – først næret af den græske og den romerske kultur – dernæst markeret af den åndelige stræben, der bredte sig i Europa og stadig er del af den europæiske kulturarv, og endelig præget af Oplysningstidens filosofiske strømninger – har fået opfattelsen af menneskets centrale rolle og dets ukrænkelige og umistelige rettigheder samt respekten for lov og ret forankret i samfundslivet."

Her står ikke noget forkert. Det forkerte er, at der er noget, som ikke står der. Det har givet anledning til protester – også fra ikke-kristne: Hvordan kan man nævne Grækenland og Rom samt Oplysningstiden og samtidig forbigå Europas kristne historie og den betydning, som den har for vore værdier?

Formanden Valéry Giscard d'Estaing forsvarer udkastet med, at "den åndelige stræben, der bredte sig i Europa og stadig er del af den europæiske kulturarv" er en anden måde at sige kristendom på.

Men at pakke kristendommen ind i en sådan formulering er ikke acceptabelt. Hele vores historie må pakkes åbent ud.

Bedre bliver det ikke af, at begrebet "Oplysningstiden" for mange dækker "fornuftens overtagelse af troens rolle i menneskers liv" – jævnfør Johannes Pauls rundskrivelse om tro og fornuft, Fides et Ratio.

I 50 året for 1953-grundloven er der også forfatningsdebat i Danmark, og en del handler om Folkekirkens status.

Som udgangspunkt har vi katolikker ingen grund til at anfægte, at Den danske Folkekirke har en særlig status. En sådan status har Den katolske Kirke også i en række andre lande.

En særlig status må imidlertid ikke være diskriminerende for andre, og er der skævheder, skal de rettes op. Det kan sagtens ske gennem almindelig lovgivning – uden grundlovsændring og uden at anfægte Folkekirken.

I et demokratisk samfund har vi katolikker ret til at give udtryk for vore ønsker og formulere vore krav. Det er blot vigtigt, at vi er særdeles påpasselige med ordvalg og udtryksform, så vi ikke utilsigtet efterlader det indtryk, at vi er mod Folkekirken eller bare ønsker at plukke fjerene af den.

Fælles for debatten om både EU-forfatning og grundlov er kravet om adgang til medleven og deltagelse. Alle kan ikke være med til at bestemme alt. Det lader sig hverken gøre i et EU med 400 mio indbyggere, i et Danmark med 5 mio borgere – eller i et bispedømme med 35.000 troende. Men beslutningsprocesser skal være åbne og gennemskelige, og relevante informationer skal være tilgængelige. Tiden er for længst løbet fra en kultur, hvor man kun får de gode nyheder, og hvor de andre skubbes ind under det gulvtæppe, som Bostons kardinal Law til sidst faldt i. Han havde i årevis dækket over pædofile præsters misbrug af børn – ikke fordi han gik ind for, at præster har ret til at være pædofile, men fordi han var endt som fange af en kultur, hvor den ene fortielse fører den næste med sig.

K.O. skal hverken tage stilling til en europæisk forfatning eller en dansk grundlovsændring, men bør medvirke til, at læserne får de informationer, som er nødvendige for at kunne danne sig en mening om forhold af almen interesse.

[\[Tilbage til forsiden\]](#)

Tankevækkende parallel

nr. 12, 26. juni 2003

Lutherske pastor Thorkild Grosbøll i Taarbæk er ikke ramt af den tvivl, som troende mennesker til alle tider har stiftet bekendtskab med. Han er tværtimod meget sikker i sin sag: Der er ingen gud, og det evige liv er heller ikke noget, man skal regne med. Det slog han fast i mediernes, og dermed fornægtede han sin kirkes tros lære, sådan som den fremgår af Folkekirkenes bekendelsesskrifter. Det fik hans biskop, Lise-Lotte Rebel i Helsingør, til at kalde præsten til samtale og pålægge ham foreløbig ikke at virke som præst.

Det gav yderligere anledning til stor debat herhjemme, både inden og uden for Folkekirken, og sammen med bl.a. lokale foreninger indkaldte menighedsrådet i Taarbæk til protestmøde mod biskoppen. Deltagerne hilste pastor Grosbøll med klapsalver og krævede hans snarlige tilbagevenden til præstetjenesten..

Katolske pastor Bernhard Kroll i Grosshabersdorf i Sydtyskland var heller ikke i tvivl, da han under de økumeniske kirkedage i Berlin deltog i nadveren i den lutherske Getsemane Kirke. Han var så lidt i tvivl, at han mødte op ved den lutherske altergang i sin katolske præstedragt med alba og stola. Der var yderligere sørget for en fotograf, der kunne sikre handlingens forevigelse i mediernes og dermed gøre den til en provokation. Både gennem sin handling og efterfølgende kommentar fornægtede pastor Kroll sin kirkes tros lære om embede og eukaristi, sådan som den er blevet forklaret af Det Andet Vatikanconcil og gengivet i Den Katolske Kirkes Katekismus. Det fik hans biskop, Walter Mixa i Eichstätt, til at kalde præsten til samtale og pålægge ham foreløbig ikke at virke som præst.

Det gav yderligere anledning til stor debat i Tyskland, både inden og uden for Den katolske Kirke, og i Grosshabersdorf var der pinsesøndag en stor demonstration, hvor 1.000 mennesker fra både Den katolske og Den evangelisk-lutherske Kirke dannede kæde fra den ene sognekirke til den anden. De hilste pastor Kroll med klapsalver og krævede hans snarlige tilbagevenden til præstetjenesten.

De to sager har ikke det mindste med hinanden at gøre, og de to præster kender sandsynligvis intet til hinanden – bortset fra, at pastor Grosbøll nu har kunnet læse om pastor Kroll i Kristeligt Dagblad, og pastor Kroll i sin tyske avis har kunnet erfare, at der, tænk dog, findes en præst i Danmark, som slet ikke tror på Gud.

Alligevel er der klare lighedspunkter, blandt hvilke mediernes og offentlighedens interesse for sagen straks springer i øjnene.

Man tager imidlertid fejl, hvis man tror, at det hele bare er et medieflip, skabt af et par mediebeviste præster, som uden for de særligt interesserede kredse snart vil ende i glemsel. Det stikker langt dybere og afspejler nok så påtrængende problemer i begge kirker.

For eksempel, at individualisme og autonomi i den grad er blevet de centrale værdinormer, at der ikke længere er plads til en almengyldig sandhed om forholdet mellem Gud og mennesker. Tværtimod, det er helt ligegyldigt, hvad en præst giver udtryk for, for det betyder alligevel ikke noget. Spørgsmålet om sandhed er reduceret til et spørgsmål om ytringsfrihed.

Når denne holdning bliver udbredt samtidig med, at glemmebogen bliver tykkere og tykkere og bevidstheden om det bærende i kristentroen mere og mere diffus, så ender det som i Taarbæk og Grosshabersdorf.

Men dermed er ikke alt sagt, for kirkerne har virkelig store problemer med – ja, netop med at få dét sagt, som skal siges, så det kan blive hørt og modtaget af moderne mennesker. Så nok står Grosbøll og Kroll for ubrugelige fejlskud, men det er ikke det samme som, at der ikke er relevante mål at sigte efter.

[\[Tilbage til forsiden\]](#)

Hverdagen efter ferien

Nr. 13, 27. august 2003

På forsiden af Katolsk Orienterings sommerferienummer skrev vi om at tage godt mod de turister, som kommer til søndagsmessen i vore sogne, og sørge for, at de kommer med ind i fællesskabet omkring kirkekaffen. Flere læsere har i den anledning henvendt sig til redaktionen og tilsluttet sig denne opfordring – men de har haft noget væsentligt at tilføje, som vi gerne vil viderebringe.

For hvordan stiller det sig med alle de katolikker, herunder ikke mindst konvertitter eller tilflyttere, som ikke er turister, der kommer en enkelt søndag, men som er fastboende? Også de håber måske på, at nogen vil kontakte dem og tage dem med ind i menighedens fællesskab. Mange mennesker er af natur tilbageholdende; de bryder sig ikke om at trænge sig på. Især har de ikke lyst til at få en kold skulder og føle sig afvist, hvis de selv har taget initiativet. Derfor lader de hellere være. Initiativet må udgå fra menighedens faste kerne.

Har menighederne en sådan fast kerne? Ja, sikkert mange steder – og heldigvis for dét i den udstrækning, der er tale om en flok, der bærer menighedslivet og altid er klar med en hjælpende hånd, når kaffe skal brygges, stole sættes frem, kopper og tallerkener vaskes af – eller en inderlig forbøn bedes.

Men hvis den faste kerne opleves som lukket af andre, der også gerne vil engagere sig i menigheden, og nye hjælpende hænder ikke rigtigt føler sig velkomne, så kommer kernen let til at fremstå som en klike, der er sig selv nok – også selv om den i mange tilfælde slet ikke er opmærksom på det.

Der siges at være sogne, hvor man bevidst har organiseret en velfungerende velkomsttjeneste, der sørger for, at nytilkomne kan komme med ind i fællesskab og aktiviteter i den udstrækning, de selv ønsker det. Nogle steder afholdes der regelmæssige "aftener" med fællesspisning og et program, der både lægger op til en god snak om troen og til det religiøst-menneskelige fællesskab, som siden apostlenes dage har været en livsnødvendighed i en god menighed – aftener, man ikke blot læser om på et opslag i våbenhuset, men får en personlig opfordring til at komme til.

Reaktioner på sommerartiklen, som redaktionen har modtaget, tyder imidlertid på, at det ikke alle steder er tilfældet, og at konvertitter og tilflyttere let kan gå for lud og koldt vand i mere end én menighed.

Indrømmet: En tilflytter, der kommer med et fuldtonende "Her kommer jeg!", kan også være en belastning – især hvis han eller hun fra første dag begynder at ville lave om på lokal skik og brug for at få alting til at blive, som det var, hvor vedkommende kom fra. Det kan få menighedens faste kerne – og måske endda sognepræsten – til at lukke af. Der skal nu engang to til en god kop kirkekaffe, og integration i en menighed kræver noget både af menigheden og af den nytilkomne.

Som menighedens leder og centrale figur har sognepræsten en særlig opgave i retning af at få konvertitter og nytilkomne med ind i menigheden. Han har imidlertid meget andet, han også skal se til i forbindelse med kirkekaffen, aftaler, der skal træffes, henvendelser, der skal besvares, attester, der skal afleveres osv. osv. Så præsten har brug for nogen, han kan trække på og sætte på opgaven. Og hvem er nærmere til at trække på end netop den faste kerne?

Kernen kan imidlertid også blive træt. Ofte er den slet ikke så stor. Det er de få, som bærer det meste og har gjort det i årevis. Men så meget desto større grund er der til aktivt at prøve at åbne menigheden for de nye, som kommer til. På den måde vil man måske endda få kræfter til at holde kirkekaffe med turisterne næste sommer ...

[\[Tilbage til forsiden\]](#)

Kommer det os ved?

Nr. 14, 10. september 2003

Siden folkekirkepræsten Thorkild Grosbøll udgav sin lille bog "En sten i skoen" – og især efter, at han lod sig interviewe i Weekendavisen og i TV – har der været stor ståhej og megen debat i medierne og sikkert også ved kaffebordene. Bortset fra i Taarbæk har få forsvaret ham, mens mange har angrebet ham og forlangt ham afskediget som præst i Folkekirken.

Helsingør Stifts biskop, Lise-Lotte Rebel, som skal føre tilsyn med hans forkyndelse, fritog først præsten for tjeneste, hvilket medførte protester i Taarbæk. Siden lod hun ham genoptage tjenesten, hvilket medførte protester i resten af landet. Og selv om Lise-Lotte Rebel har søgt at få debatten afsluttet, er det ikke lykkedes.

Også i Katolsk Orientering har sagen været omtalt, og i et par indlæg har læsere af bladet kommenteret den og forholdt sig til, hvad der vel kan være i vejen i Folkekirken, siden man øjensynligt kan have en person ansat som præst, som med forskellige formuleringer siger, at der slet ingen gud er – eller at han i hvert fald er død og borte.

Men kommer det egentlig os ved? Er det ikke en sag for Folkekirken, som vi som katolikker bare skal holde os ude af?

Svaret er, at det i allerhøjeste grad kommer os ved – og dét af mere end en enkelt grund.

Det er naturligvis ikke vores opgave at sætte os på den høje hest og ærte Folkekirken for dens problemer. Vi har jo for resten også vore egne at slås med ...

Det tilkommer heller ikke os at have en mening om, hvordan Folkekirken – med sin særlige kultur og sin gældende kirkelovgivning – skal tackle en ansættelsessag. Vi har jo for resten også vore egne præstesager...

Nej, når Grosbøll-sagen kommer os ved, så er det, fordi kristentroen i Danmark kommer os ved. Når også vi må forholde os til sagens grundlæggende spørgsmål, så er det, fordi Den katolske Kirke – sammen med Folkekirken, Baptistkirken, Metodistkirken, Pinsekirken, Luthersk Missionsforbund o.s.v. – udgør kristenheden i Danmark. Trods adskillelse og kløfter er vi hinandens søstre og brødre. Et alvorligt problem for den ene, er et alvorligt problem for de andre. Ingen kan trøste sig med, at det er i den anden ende af båden, der er gået hul...

Det er altid ærgerligt, hvis et relevant spørgsmål bliver taget op af et menneske, der ikke magter at behandle det. Så forkludres spørgsmålet; det bliver fortrængt i stedet for at blive behandlet, og andre lader det ligge, fordi de ikke vil identificeres med den, der – uden at have format til det – bragte det på bane.

Thorkild Grosbøll ville angiveligt gerne forholde sig til det relevante spørgsmål om, hvordan vi taler om Gud i en verden, hvor vi samtidig kender til både gener og galakser, og hvor kun de færreste forestiller sig, at verden blev skabt på 144 timer. Han ville også gerne finde frem til en opdateret forståelse af kristentro og moderne kultur. Han ville gerne – men han kunne ikke. Han endte med at blive mere og mere fanget af sin ubestridelige evne til på-hovedet-vendende og flotte formuleringer og drog til sidst den konklusion, at når han, Thorkild Grosbøll, ikke kunne sige noget fornuftigt om Gud, så var det, fordi der slet ingen gud er.

Thorkild Grosbøll havde fat i noget. Han havde fat i relevante spørgsmål. Men han formåede ikke at nå frem til relevante svar. Havde han læst pave Johannes Pauls rundskrivelse Fides et Ratio (Om tro og fornuft), ville han måske heller ikke have fundet svar på ethvert spørgsmål, men han ville have fået vist en vej til at tænke videre over dem. Og tænkes over dem skal der jo.

Se Fides et Ratio på www.katolsk.dk

[\[Tilbage til forsiden\]](#)

Debatten i Kirken

Nr. 15, 24. september 2003

Debat i Guds Kirke er ikke af nyere dato. Læser man eksempelvis Apostlenes Gerninger og Galaterbrevet i Det nye Testamente eller kirkefædrenes skrifter – for slet ikke at tale om tekster fra alle de følgende århundreder, så vil man se, at der altid har fundet meningsudvekslinger sted i Kirken.

Nok bygger Kirken nemlig på en fast grundvold, men dens selvforståelse har udviklet sig, og dens stadige fordybelse i Evangeliet i videste forstand har gradvis klargjort dens lære.

Som en landevej i det jyske er det gået op ad bakke og ned ad bakke for Kirken. Der har været tider, hvor det levende trosfællesskab stivnede og næsten afgik ved en blid og usalig død. Der har været andre tider, hvor store helgener eller konciler rettede op og fandt tilbage til det grundlæggende.

Men hele tiden har der været debat, og den har udfoldet sig i et stadigt samspil med den almindelige udvikling omkring politik, kultur, naturvidenskab, kønsrollemønstre og meget andet.

Nye strukturer i samfundet, nye måder at tænke og tale på har til stadighed stillet Kirken over for udfordringer og krav om at tilpasse – ikke Evangeliet, men måden at forkynde det på. Igen og igen måtte det debatteres, hvad der skulle være Kirkens vej i en verden, der var kommet til at se ud, som den nu var.

Således er en mere og mere udfoldet tro gået hånd i hånd med en stadigt ændret kommunikation, og alt i alt har det ført til, at 1300-tallets katolikker næppe ville genkende Kirken af i dag – og vi tilsvarende ville stå ret uforstående over for dét, vi mødte, hvis en tidsmaskine kunne føre os 700 år tilbage i historien.

Og dog. Thi nok ville meget fremstå anderledes i form og forestillingsverden, men Jesus Kristus ville stadig være Guds Søn, kommet i kødet, død på korset, opstået fra de døde og opfaren til Himlen, hvorfra han skal komme igen for at dømme de levende og de døde ...

Noget er således foranderligt og kan – og skal – debatteres. Andet er grundlæggende for Kirken og uden for debat.

En sådan konklusion synes også at kunne drages for Folkekirken vedkommende, efter at en borgerhøring og en konference har været afholdt. En computer havde udtrukket 6.000 folkekirke-medlemmer, som hverken var ansat i Folkekirken, medlem af et menighedsråd eller på anden måde "aktive". De første 100 af de 6.000, der besvarede indbydelsen, skulle deltage i borgerhøringen, – men der var faktisk kun 84, som overhovedet meldte sig.

Ved borgerhøringen blev det foreslået, at Folkekirken afskaffede dogmerne om 1) Jesu død på korset som Guds mening, 2) jomfrufødslen, 3) Treenigheden, 4) evig fortabelse, 5) kødets opstandelse og 6) skabelsesberetningen. På konferencen fik det biskop Jan Lindhardt til at tale om "chokerende læsning, hvor borgerne selvsikre og krævende fremstiller deres tåbeligheder uden forbehold", mens kirkeministeren modsat sluttede dagen med at karakterisere forsamlingen som "fodslæbende", når det drejede sig om debatten om de øvrige spørgsmål.

For os katolikker gælder det, at debat skal der til – om dét, som kan debatteres. Vi må fastholde den kendte målsætning, at der skal være enhed om dét, som må stå fast; fri debat om dét, der godt kan være anderledes – og kærlighed i alt. Det sidste stiller især krav til den form, vi giver debatten. Dens redskab må være argumenter, ikke personangreb. Andres synspunkter må gengives loyalt, hvis man vil kommentere eller tage afstand fra dem. Og afstandtagen, der blot består i karaktergivning og mishagsyttring, kan ikke rigtigt bruges til noget – og slet ikke til at styrke og udvikle vores katolske fællesskab.

[\[Tilbage til forsiden\]](#)

Et relevant spørgsmål kræver svar

Nr. 16, 8. oktober 2003

I et læserbrev på denne side stiller Elisabeth Schacht et relevant spørgsmål. At hun ikke selv har ønsket at give svar på spørgsmålet, men kun at stille det, gør det ikke mindre relevant som spørgsmål.

For det er da rigtigt, at der kan være noget mere at sige, når man refererer til Augustins, Richard Baxter's og andres udsagn om, at der skal være enhed om dét, som må stå fast; fri debat om dét, der godt kan være anderledes – og kærlighed i alt. Jamen, hvad er det så, som står fast? Og hvad er det da, som godt kan være anderledes?

Hvor relevant Elisabeths Schachts spørgsmål end måtte være, må man dog – i al den kærlighed, som kræves i debatten – have lov at pege på, at læserbrevet stiller spørgsmålet forkert.

"Inden vi begynder debatten, må vi først blive enige om, hvad der står fast, og hvad der kan være anderledes," hedder det. Men således udtrykt ses der jo ikke alene væk fra, at det, som står fast, ikke beror på, om vi kan nå til enighed om det. Der ses også væk fra, at enigheden ikke er noget, vi nu først skal prøve at nå frem til, men at enigheden er der i forvejen i kraft af Kirkens tro.

Når et menneske, der er døbt og vokset op i et andet kristent kirkesamfund, efter moden overvejelse og undervisning når frem til at konvertere, er det en fest for både vedkommende og for Kirkens trosfællesskab, som han eller hun nu bliver omsluttet af.

"Ritual for optagelse i Den katolske Kirkes fulde fællesskab", står der på den lille ritualbog, som både præsten og konvertiten står med. Efter at de to sammen med fadderer og menigheden har bekendt deres tro ved i fællesskab at sige den lange trosbekendelse, fortsætter konvertiten alene og siger de ord, som vedkommende måske har været år om at gøre til sine, og som han eller hun næppe senere vil glemme:

"Jeg tror og bekender alt, hvad Den katolske Kirke tror, lærer og forkynder som åbenbaret af Gud!"

At konvertere er ikke at tilslutte sig en diskussionsklub, hvor alting (alting ...!) er åbne spørgsmål, man først må prøve at blive enige om, men at komme ind i et trosfællesskab, der bygger på både en enhed og en enighed, der er til stede i forvejen.

Men hvis denne enhed og enighed allerede er til stede, så må det jo også være muligt at kunne få svar på, hvad der står fast; hvad der kan forandres, og hvad der dermed er til debat eller ikke er til debat, kunne man sige.

Men heller ikke her står vi katolikker på bar bund og skal til at begynde forfra med først at sortere tingene. Gennem århundrederne har vi haft kirkemøder, konciler, hvor biskopperne sammen med paven har givet vores trosfællesskab et opdateret udtryk; vi katolikker anno 2003 er endda så heldige, at der har været et sådant koncil for ikke længe siden, som har beskæftiget sig med vores egen tid.

Vi kan yderligere glæde os over, at paven – efter råd fra verdens biskopper – har ladet udarbejde KKK, Katekismus for den Katolske Kirke, som er et godt opslagsværk for den, som måtte komme i tvivl om Kirkens tro og lære i en bestemt sammenhæng, og som netop gerne vil vide, hvad der står fast. At en dansk oversættelse af KKK stadig ikke er noget, vi kan glæde os over, men må nøjes med at glæde os til, tilføjes både som en beklagelse og som en alvorlig opfordring til at få arbejdet gjort færdigt, inden traditionstabet i Kirken og den deraf følgende usikkerhed bliver endnu større.

[\[Tilbage til forsiden\]](#)

Kondomer og AIDS

Nr. 17, 29. oktober 2003

For nylig bragte BBC programmet "Sex and the Holy City". Udsendelsen blev stærkt kritiseret af de engelske biskopper for at postulere, at mens paven prædiker fred og liv, så er hans modstand mod abort og antikonception skyld i udbredt fattigdom og død.

I udsendelsen brugte journalisten langt over halvdelen af tiden til at cementere sit budskab. Andre kom til orde i ganske korte sekvenser, indeholdende en brøkdel af, hvad de sagde, da de blev spurgt.

Formanden for Det pavelige Råd for Familien, kardinal Trujillo, tonede frem med et udsagn om, at AIDS-viruset er så lille, at det kan trænge gennem kondomer. En seriøs journalist ville straks have spurgt kardinalen, der jo ikke er medicinsk uddannet, hvilke fagfolk der var hans kilde, og ville dernæst have interviewet de pågældende. Det skete ikke, og nu kan historien så løbe videre om en Kirke, der ikke skelner mellem videnskab og tro.

Samtidig fik journalisten rørt AIDS-forebyggelse og fødselskontrol godt og grundigt sammen. Kristeligt Dagblad fortsatte i sporet med overskriften: "Vatikanet fraråder kondomer mod aids. Den katolske kirke, der principielt er modstander af prævention, fremfører nyt argument mod brug af kondomer" – som om kondomers eventuelt manglende evne til at hindre smittespredning havde noget som helst at gøre med Kirkens lære om præventive midler og blot var et nyt argument i en gammel diskussion.

Medier kopierer, men kritiserer sjældent hinanden; dermed får en tynd historie let ben at gå på. Yderligere har de fleste avisredaktioner en hel krydderihylde med fordomme og klicheer om Den katolske Kirke, som til enhver tid kan hentes frem. Kan man ikke finde andet, kan man jo altid drysse lidt Galilæi i den sammenkogte ret ...

På hvilken måde man bedst kan dæmme op for udbredelsen af HIV og AIDS, har der altid bestået en vis uenighed om – også blandt forskellige fagfolk. At den sikreste måde at forebygge seksuel smittespredning på er afholdenhed eller troskab i et ægteskab med en ikke-smittet ægtefælle, vil næppe nogen bestride – heller ikke Verdenssundhedsorganisationen – men WHO har samtidig anbefalet brug af kondom som noget, der i betydelig grad ville nedbringe smitterisikoen.

Det sidste har andre talt imod, idet de har anført, at kondom-kampagnen bygger på en fejlvurdering, fordi den såkaldte "sikker sex"-kampagne lægger op til netop de former for seksuel udfoldelse på kryds og tværs, som betinger smittespredningen; dermed vil kampagnen snarere kunne fremme end hæmme sygdommens udbredelse.

Men alt det har naturligvis ikke noget at gøre med et ægtepars ansvarlige familieplanlægning og fødselsregulering. Den forbyder Den katolske Kirke ikke, tværtimod; Kirken anbefaler blot, at fødselsreguleringen baseres på naturens egen rytme, mens den tager afstand fra midler, der karakteriseres som kunstige og unaturlige.

Kirkens lære om antikonceptionelle midler handler i alt væsentligt om samlivet i ægteskabet og er slet ikke relevant for den måde, AIDS spreder sig på.

Kirken forbyder ikke anvendelse af kondom i forbindelse med bordelbesøg, men den forbyder bordelbesøg (hvorved spørgsmålet om kondom bliver uaktuelt).

Kirken forbyder ikke anvendelse af kondom i forbindelse med voldtægt, men den forbyder voldtægt (hvorved spørgsmålet om kondom bliver uaktuelt).

Kirken forbyder ikke anvendelse af kondom i forbindelse med seksuelt samliv uden for ægteskab, men den forbyder seksuelt samliv uden for ægteskab (hvorved spørgsmålet om kondom bliver uaktuelt).

Derfor er Kirkens afstandtagen fra anvendelse af kunstige midler til fødselsregulering inden for ægteskabets rammer ikke skyld i udbredelsen af AIDS. Denne udbredelse grunder sig først og fremmest på promiskuitet og løse forhold, som Kirken netop tager afstand fra.

[\[Tilbage til forsiden\]](#)

En omvendt Sharia

Nr. 18, 12. november 2003

– Så tilspørger jeg dig Hans Christian Andersen: Vil du tage Laura Wilder, som står ved din side, til hustru, og vil du love hende troskab i gode som i onde dage? Vil du elske og ære hende, indtil døden skiller jer? – Ja!

– Ligeså tilspørger jeg dig Laura Wilder: Vil du tage Hans Christian Andersen, som står ved din side, til ægtemand, og vil du love ham troskab i gode som i onde dage? Vil du elske og ære ham, indtil døden skiller jer? – Ja!

– Udmærket, så skriv under her på, at I anerkender hinandens lige ret til at blive skilt!

En vittighed? Nej, ifølge Ritzaus Bureau et kommende lovforslag efter norsk model.

Ægteskabslovgivningen i Danmark rummer som bekendt paragraffer om, hvordan et ægteskab kan blive opløst i civilretlig forstand, men for nogle er det åbenbart ikke nok. De vil også have et udsagn om en personlig anerkendelse af en eventuelt kommende skilsmisse indført som et led i brudefolkenes tilsagn til hinanden om at ville elske og ære hinanden og leve sammen, til døden skiller dem. På selve den festdag, hvor to mennesker af hjertet giver deres liv til hinanden, skal skilsmis-sens orm sættes til at gnave i vielsesattesten.

Hvordan kan noget menneske – endsige en ansvarlig regering – dog finde på sådan noget? Svaret er Sharia, den religiøst-juridiske lovgivning, som i Islam anses som forpligtende for muslimer-nes livsførelse. Den rummer bl.a. bestemmelser om arveret, bodeling, ægteskab og skilsmisse, som afviger fra reglerne i dansk ægteskabs- og arvelovgivning.

Bevæggrundene bag det påtænkte lovforslag er efter det oplyste, at hvis en muslimsk kvinde bliver gift i Danmark og senere går fra sin mand og bliver skilt, så er det ikke sikkert, at hendes skilsmisse vil blive anerkendt i familier og kulturer, hvor Sharia råder – det være sig her i landet eller i andre lande.

Men blev det nu gjort til en ægteskabsbetingelse, at manden allerede ved ægteskabets indgåelse skal give udtryk for, at han anerkender hendes lige ret til skilsmisse, så vil hverken han eller famili-erne senere kunne påberåbe sig Sharia og påstå, at de i muslimsk forstand stadig er gift, hedder det.

Nu er det naturligvis ikke tanken, at denne erklæring kun skal afgives af muslimer. Det ville væ-re udtryk for diskrimination. Erklæringen skal selvsagt heller ikke alene afgives af mænd, men af begge de kommende ægtefæller – kort sagt af alle, der vil opnå samfundets anerkendelse af, at de nu er gift.

For eksempel vil erklæringen skulle afgives af kristne, herunder katolikker, der sætter deres lid til deres kommende ægtefælle og et livslangt ægteskab. For dem vil en udtrykkelig erklæring om den andens – og dermed deres egen – ret til skilsmisse risikere at invalidere ægteskabets indgåelse i kirkelig henseende.

Ved absolut at ville blande sig i andre religioners og kulturers forhold risikerer de emsige såle-des at ødelægge tingene for os selv her i landet og at nedbryde og udvande vore egne traditioner.

En ting er, at et ægteskab kan gå i stykker. Det opleves i mange familier og oftest som en stor smerte – også for andre end de ægtefæller, der ender med at gå fra hinanden.

Noget helt andet er at indbygge en skilsmisseanerkendelse i ja-ordet allerede på ægteskabets før-ste dag.

Afgivelse af en sådan holdningsmæssig erklæring ændrer ikke noget som helst ved ægteskabets borgerlige retsvirkninger. Men at afkræve mennesker en erklæring, der anfægter deres tro og sam-vittighed, er ikke synderligt dansk. Det er snarere udtryk for, at en Sharia-mentalitet er trængt ind hos dem, der nu står i begreb med at gennemføre – "en omvendt Sharia" ...

[\[Tilbage til forsiden\]](#)

Krævende at blive voksen

Nr. 19, 26. november 2003

Alle mennesker, der efter barndommen og teenage-årene når frem til en vis alder, gør erfaringen: Det er krævende at blive voksen.

Når ikke bare barneårenes gå-sele er væk, men også værelset i barndomshjemmet, den gratis telefon, den gratis avis, den varme mad, tøjvasken, Mors boller og den beskyttende ramme – kort sagt: alt dét, der engang var en selvfølge, man ikke spekulerede nærmere over, så må man selv tage over. Så er tiden inde til at leve som voksen, stå på egne ben og selv være ansvarlig for sit liv og sin fremtid.

På en måde er det netop den situation, vor danske katolske kirke befinder sig i. I generationer har vi fået al den støtte og hjælp, som var nødvendig for at bringe os frem til voksenalderen.

Udenlandske jesuitter, redemptorister, kamillianere, monfortanere, vincentspræster, præmonstratensere, dominikanere, franciskanere, oblatfædre og verdenspræster sikrede os en pastoral betjening og sjælesorg, som de danskfødte præster ikke alene havde kunnet yde.

Fra udlandet kom også mange Sankt Joseph søstre, Elisabethsøstre, Hedvigsøstre, Mariasøstre, Jesu Små Søstre, benediktinerinder, cistercienserinder, Søstre af Det dyrebare Blod og Visdommens Døtre, hvis antal oversteg antallet af unge kvinder, der her i landet indtrådte hos søstrene.

Ikke alene kom der præster og søstre. Ofte havde de også materielle ressourcer med fra deres hjemland, som muliggjorde ikke blot deres egen tilstedeværelse hos os, men også bygning af kirker, klostre og institutioner. De mange søstre, som sled i det på hospitaler og i skoler, sparede tillige på deres egen livsførelse, investerede i stedet deres midler i institutionerne – og påtog sig mange opgaver i menighederne.

Vi kan glæde os over, at der stadig kommer præster og søstre fra udlandet, men vi må se i øjnene, at det sker i langt mindre målestok end tidligere. Sognets skole hedder måske stadig Sankt Joseph Søstrenes Skole, men det er år siden, at en Sankt Joseph søster var leder af den – i sig selv et faktum, hvis følger det er relevant at drøfte, også uden for skolernes egen kreds.

Vi kan også glæde os over, at vi stadig modtager økonomisk hjælp fra tyske trofæller.

Men vi må se i øjnene, at disse kilder ikke kan – og på et tidspunkt fornuftigvis heller ikke vil – blive ved at holde vores danske lokalkirke på benene. Vi må lære at stå selv. På egne ben.

Den opfordring til at melde sig som regulær betaler af kirkeskat, som fulgte med forrige nummer af KO, handlede om dét. Alt for mange af os har endnu ikke læst skriften på væggen og fået øje på, hvor vi er på vej hen, hvis vi ikke reagerer som voksne, ansvarsbevidste mennesker, men kører videre i en illusion om, at barndommens og ungdomstidens gratis goder vil fortsætte voksenlivet igennem.

År for år har flere og flere heldigvis set lyset og betaler nu deres kirkeskat med glæde. Vi skal bare have resten med ...

Samtidig handler det hele ikke kun om penge. Naturligvis skal de til, men det er der også andet, der skal. Vores danske katolske kirke har tillige brug for kald til en tjeneste i Kirken – kald, som bliver fremmet i stedet for at blive betvivlet. Kald til en tjeneste i Kirken – som lægmand eller – kvinde, præst, diakon eller i et gudviet liv kommer naturligvis fra Gud selv, – men ofte kommer det som en hvisken, som er svært at høre, hvis man ikke er i et fælles trosmiljø, hvor man lytter efter det. Et trosmiljø for voksne ...

[\[Tilbage til forsiden\]](#)

Den, der tier – svigter

Nr. 20, 10. december 2003

Man taler tit om fragmenteringen af samfundet – altså at det opdeles i fragmenter, i brudstykker, så der ikke længere er sammenhæng i tingene eller sammenhængskraft i folket. Men kunne man egentlig ikke tilsvarende tale om en fragmentering af samfundsdebatten, hvor opmærksomheden på dybere liggende sammenhænge mellem temaer og emner svækkes eller helt udebliver? Og er det helt ved siden af at tale om en fragmentering af vores bevidsthed som kristentroende, hvis vi ikke ser sammenhængen mellem vores tro og vores sociale relationer, vores faglige etik og vores politiske standpunkter?

Interviewet med Lisbet Christoffersen på side 3 handler på en måde også om fragmentering, nemlig om den isolering af religion i forhold til politik – og omvendt, som har været moderne i et par århundreder, men som nu forekommer mere og mere irrelevant, selv om den stadig stikker hovedet frem.

På det seneste har vi oplevet det i forbindelse med diskussionen om bortfald af portostøtte til blade og tidsskrifter. Et lovforslag om en pulje, som skulle afbøde de voldsomme merudgifter ved at udsende blade som bl.a. Katolsk Orientering, var forsynet med en såkaldt negativliste, der opregnede, hvem der – selv om de i øvrigt opfyldte betingelserne – i hvert fald ikke kunne få andel i puljen. På listen var medtaget blade/tidsskrifter udgivet af kirke- og trossamfund, sammenslutninger, foreninger og organisationer eller institutioner, der beskæftiger sig med religiøse emner.

Hvad var den dybere mening med at diskriminere kirke- og trossamfund i forhold til fx udgivere af blade med information om sportsgrene og foreningsliv i tilknytning til idræt? Det var der ingen forklaring på i lovforslaget, men baggrunden er ikke så vanskelig at gætte: religion skal privatiseres så fuldstændigt som muligt og ikke støttes.

Efter at en storm af protester rejste sig, forlyder det nu fra Christiansborg, at det var en smutter, og at kulturministeren vil flytte kirke- og trossamfund væk fra negativlisten.

Uanset sådanne smuttere vil mange sikkert mene, at det er bedst, at religion og politik holdes adskilt, så vores lovgivning ikke på shariavis skal bestemmes af religion – eller religionsfriheden begrænses gennem politiske indgreb på samvittighedsniveau. Men som det fremgår af omtalen af en anden sag på side 12, er det slet ikke så enkelt.

Det var ikke det norske stortings ønske at genere hverken kristne, jøder eller andre, som lægger noget reelt i deres ja-ord, når de indgår ægteskab og lover hinanden troskab, til døden skiller dem. Uden forudgående debat blev sagen bare hastet igennem i en misforstået menneskerettighedsrus.

Efter at en storm af protester rejste sig, forlyder det nu fra Stortinget, at der var tale om en bommert. Flertallet af politikerne fortryder. Man anmoder regeringen om at finde en udvej for at gøre bommerten ugjort.

Tilsammen viser begge sager, hvor uklare forestillingerne er – selv hos vore ledende politikere, og hvor væsentligt det er, at de kristentroende ikke holder sig tilbage fra samfundsdebatten, fordi også de er opdraget til at mene, at religion er en privatsag.

Det er ikke altid, det nytter at blande sig, men den, der altid venter, ser tiden an og tier, svigter både som kristen og som borger.

Tages der ikke til genmæle, får totalitær lovgivning fodfæste. Så erstattes en legitim adskillelse mellem religion og politik af, at politik gøres til religion, hvor de mennesker fordømmes som politisk ukorrekte, der ikke retter deres samvittighed ind efter dagens politiske trossandhed.

Med deres klare indsigelse mod Stortingets indførelse af en "skilsmissepagt" kan Norges Katolske Kvindeforbund i så henseende være en rollemodel for alle os andre, der må gøre Pauli ord til vore egne: Bed om, at jeg ved evangeliet må få frimodighed til at tale, som jeg skal (Ef 6,20).

[\[Tilbage til forsiden\]](#)

Nyt år, nye tider?

Nr. 1, 14. januar 2004

Når dette nummer af K.O. er på gaden – en god uge efter Hellig Tre Konger, vil mange nytårsforsætter allerede være gledet lidt i baggrunden, og opstemte nytårsforventninger have antaget en mere afdæmpet karakter. Tiden er inde til realistisk at koncentrere sig om dét, som er nødvendigt og muligt, og tage fat på nogle af de ting, som har stået længst på dagsordenen.

En af dem er sognestrukturen, som kun til en vis grad er blevet tilpasset til udviklingen i præstesituationen. Menighederne i Tórshavn og især Nuuk har længe haft grund til mismod, men også menigheder i Danmark har lidt under, at der er færre præster til rådighed.

I sogne, hvor der tidligere boede en præst, står boligen nu tom, og andre steder, hvor flere præster førhen levede i et præstefællesskab, er en enkelt præst henvist til at bo i ensomhed.

I 1953 var der 100 præster. Heraf var der otte, som var 70 år og derover. I dag er der 78 præster, hvoraf 17 er fyldt 70. Antallet af præster under 70 år er således faldet fra 92 til 61.

Vi kan glæde os over, at der både er unge danske under uddannelse, og at det også lykkes biskoppen at få nye præster hertil fra udlandet – men vi må samtidig se i øjnene, at ordenssamfund, som tidligere dækkede en række sogne, enten har trukket sig helt tilbage eller viser en klart svagere evne til at holde de samme skanser som hidtil.

Et indlysende eksempel på problemerne er, at biskop Czeslaw fortsat er nødt til at påtage sig at være sognepræst i to københavnske nabosogne samtidig med, at hele tyngden af bispeembedet hviler på ham – herunder byrden ved hele tiden at skulle søge at dække opståede huller i et net, hvor maskerne generelt er blevet store.

For alvor at tage fat på disse problemer kræver inddragelse af mange i både pastoralråd og menighedsråd, men ikke mindst i præsterådet. Efter nyvalget i 2003 er der grund til at stille store forventninger til, at dette råds medlemmer, som er valgt på deres præstebrøders tillid, vil kunne bistå biskoppen med at finde langsigtede løsninger.

Forventninger bør også kunne stilles til det udvalg, der efter pastoralrådets anbefaling er på vej, og som skal behandle alle spørgsmål omkring kirkeskat opkrævet af det offentlige – jævnfør, at biskoppen vil meddele kirkeministeren, at vi som udgangspunkt er interesserede i at drøfte en eventuel ordning, og at vi selv har igangsat et arbejde med at udrede de spørgsmål, en sådan måtte rejse.

Kirkeskatteudvalgene har gjort et stort stykke arbejde, og vi kan glæde os over en fortsat vækst i antallet af katolikker, som indser behovet og melder sig til ordningen. Men vi må også se i øjnene, at den hidtidige vækst i vores egen betaling af kirkeskat, ikke holder trit med det forventede fald i støtte fra især tyske katolikker. I dag melder flere og flere bispedømmer i vort store naboland således om økonomiske problemer og om nødvendigheden af at indskrænke og afskedige personale.

Endelig ser 2004 ud til at kunne blive et skæbneår for Katolsk Orientering. Størrelsen af den økonomiske bét, som bortfaldet af portostøtte indebærer, er ikke afklaret, men noget vil finansloven under alle omstændigheder koste. Det nuværende koncept for bladet har snart 30 år på bagen, og det er ingen skam at overveje andre muligheder for at løse denne kommunikationsopgave i Kirken – især ikke, hvis en negativ udvikling i økonomien gør det påkrævet. Redaktionen vil gerne indbyde alle læsere til at deltage i den overvejelse.

[\[Tilbage til forsiden\]](#)

Nic o nas bez nas ...

Nr. 2, 28. januar 2004

Udtrykket er polsk, og udtrykket er gammelt. Så gammelt, at det gennem tiderne har kunnet bruges i forskellige sammenhænge. Nic o nas bez nas: Intet om os uden os! Intet, der angår os, uden at vi er med! Intet, der vedrører os, hen over hovedet på os ...!

1505 var året, hvor en polsk forfatning med titlen Nihil Novi så dagens lys. I den forpligtede den polske konge sig til ikke at træffe beslutning om "noget nyt", der berørte szlachta'ens, d.v.s. adelens interesser, uden i forvejen at have indhentet godkendelse fra adelen selv.

Princippet udviklede sig til, at intet kunne vedtages i rigsdagen Sejmen, hvis ikke alle stemte for – og udtrykket "en polsk rigsdag" var født som betegnelse på en tungt virkende procedure, hvor alting går i stå, fordi alle skal bestemme, og intet kan bestemmes, hvis ikke alle bestemmer sig for at bestemme det samme.

Men pludselig fik det gamle udtryk nyt liv, da Lech Walesa i 1980 grundlagde den frie fagforening Solidarnosc som et opgør med et kommunistisk styre, der ikke spurgte, men kun bestemte. Lech Walesa og hans arbejdskammerater stillede ikke et urealistisk krav om, at enhver skulle kunne nedlægge veto mod alt, der ikke passede ham eller hende. Hvad de krævede, var, at man skulle medinddrage dem, som noget angik, før man traf beslutninger, der berørte dem. Nic o nas bez nas blev et af Solidarnosc's slagord i kampen for genindførelse af demokrati i Polen – og mon dog ikke pave Johannes Paul også har vedkendt sig udtrykket?

Det er ikke usædvanligt, at man støder på en tendens til at kræve strukturer og tankegange fra det politiske liv og kulturen i almindelighed overført på Kirken og indført i den.

Tendensen er ikke uden videre forkert, for Kirken har altid udviklet sig i et samspil med samtids kultur – uden at den af den grund har kunnet give afkald på at være en modkultur, der også udfordrede samtiden.

Men tendensen er heller ikke uden videre rigtig, for Kristi Kirke er netop ikke vores kirke, som vi blot kan forme og omforme, eftersom ørerne klør, og kulturens vinde blæser.

Der kan altså være noget om snakken, men det er ikke enhver snak, der er noget om. Ganske, som det er tilfældet med nic o nas bez nas:

Skal kravet forstås som "polsk rigsdag" i dette begrebs mange forklædninger, så vil det ikke være velegnet som model for en stillingtagen til de mange problemer, som Den katolske Kirke i Danmark står overfor; der er såmænd ting nok, som har ligget for længe, fordi der ikke var opnået enighed om at tage dem op.

Skal kravet forstås som, at "det må folk selv om", og at intet er sandt i Kristi Kirkes tro og lære, som ikke enhver af os vil skrive under på, så er kravet om nic o nas bez nas heller ikke noget godt grundlag for en evangelisering af den verden, til hvis yderste ende Kristus har sendt os for at forkynde Hans – og ikke vores – evangelium og gøre alle til Hans – og ikke vore egne – disciple.

Men skal nic o nas bez nas forstås som feltråb for kollegialitet og fællesskab i Kirken, hvor der vises respekt for både det lokale og det centrale, og hvor både de styrende og de udførende kommunikerer med hinanden – og ønsker at lytte til hinanden, før strengen skal slås, og beslutningen tages – ja, så kan vi i Kirken sagtens bruge den gamle polske maksime som en ledetråd i mange sammenhænge.

[\[Tilbage til forsiden\]](#)

En relevant kulturkamp

Nr. 3, 11. februar 2004

Der tales i disse år meget om kulturkamp i Danmark. Nogle gange indsnævres det tilsyneladende til at handle om, hvem der var mest ukorrekt under henholdsvis den varme krig fra '39 til '45 og den kolde krig, som fulgte i kølvandet.

Dén diskussion skal ikke tages op i Katolsk Orientering.

Derimod er der god grund til, at katolikker engagerer sig i den kulturkamp, der handler om samfundets pornificering. Hvor man end vender øjet hen, fanges det af provokerende afklædthed i alles øjenhøjde. Turister fra lande, hvor reklamer notorisk er anderledes afdæmpede, må tro, at vi danske har sex på hjernen, og at vi ikke evner at administrere naturlige grænser for ytringsfriheden.

Netop ytringsfriheden trækkes tit af stalden, når nogen anfægter pornificeringen af det offentlige rum. Realiteten er imidlertid, at en misforstået ytringsfrihed til nogle er blevet til manglende indtryksfrihed for resten af befolkningen, som ikke har noget valg, medmindre man vil blive hjemme, trække gardinerne for og slukke fjernsynet.

Naturligvis findes der pornografibestemmelser i politivedtægten, men domstolenes vurdering af, hvad der konkret er tilladt eller forbudt, udvikler sig selvsagt i takt med upåtalte skred i den almene kultur.

En relevant kulturkamp handler derfor om det offentlige rum. Den handler om at tage stilling, om at tage til orde og om at sige fra. Offentligt. Ikke kun når man er sammen med meningsfæller.

Kamp er noget, der måske giver sejr, men med sikkerhed giver skrammer. En kulturkamp som den nævnte vil man sjældent kunne gå i kast med uden at måtte stille op til klø.

Et hertil-og-ikke-længere vil altid skulle forsvares. Der er brug for mennesker, der vil "rejse et gærde eller stille sig i murbruddet til værn for landet, for at det ikke skal gå til grunde," som der står hos Ezekiel. Der er brug for folk, der er klar til at tage imod og lade andre "slå min ryg og rive skægget ud af mine kinder", som det hedder hos Esajas.

Gud ske lov findes sådanne mennesker, og sognepræsten i Esbjerg, Benny Blumensaat, er en af dem.

"Han skulle hellere tage sig af sin menighed," siger arrangøren af en sex-messe i byen – uden synderlig forståelse for, at det netop er, hvad sognepræsten gør. Som præst ved han, at kampen for hans menighed ikke kun kan føres inden for kirkerummets trygge vægge, men også må foregå i det offentlige rum.

Pastor Benny har forstået, at skal en præst – som der står i Andet Korintherbrev – være nidkær for sin menighed, som Gud er nidkær, så skal han ikke kun prædike hjemme i sin kirke; så må han også ud i sin by og tale imod det, som ødelægger og forringer ægte kærlighed og menneskelig værdighed. En præst kan ikke bare stå for noget i al godmodig almindelighed; han må også offentligt stå ved dét, han står for.

Det er glædeligt at se, at dét, der startede som pastor Bennys enmandsaktion, er ved at udvikle sig til noget bredere, selv om det har mange odds imod sig:

Stærke økonomiske interesser ønsker at øge deres profit med alle virkemidler, de kan slippe godt fra at bruge. Kræfter, for hvem moral pr. definition er umoralsk, står klar med latterliggørelse og bagtalelse. Mange præster synes skrækslagne ved tanken om at komme til at fremstå som mørkemænd. Og så videre.

Meget holder mange tilbage fra at turde. Benny Blumensaat har nu turdet et par gange. Lad ham ikke stå alene!

[\[Tilbage til forsiden\]](#)

Tørklæder, kors og kalotter

Nr. 4, 25. februar 2004

Man kunne ønske, at alle kvinder på en bestemt dag ville anlægge tørklæde og alle mænd en lille kalot og samlet demonstrere mod den undertrykkelse, som er på vej, af muslimer, kristne, jøder, sikher – og alle andre, for hvem et symbol, et kors, et klædningsstykke eller en måde at klippe skægget på er udtryk for et religiøst tilhørsforhold.

I Frankrig er der vedtaget en lov, der forbyder tørklæder, kalotter og kors over en vis, ikke nærmere defineret størrelse, – mens det stadig vil være tilladt at bære frimurertegn og emblemer, der manifesterer medlemskab af et politisk parti.

I Tyskland er flere delstater i gang med mere vidtgående lovgivning. I Hessen regner man med at være den første delstat, der udstrækker forbudet til alle offentlige kontorer og lokaliteter.

Man kan sikkert sagtens hævde det synspunkt, at en borger, der henvender sig på et offentligt kontor i fx en miljø sag, ikke skal ekspederes af en embedsmand med emblem for et politisk parti, som har en cementeret holdning til, hvordan skønsmæssige afgørelser skal træffes i en sådan sag.

Men hvorfor en lærerinde med tørklæde ikke skulle kunne undervise en skoleklasse i regning eller engelsk, er vanskeligt at forstå.

Og hvorfor borgeren, der henvender sig på kommunekontoret, ikke må have hat på, hvis han er jøde – men måske gerne, hvis han er ikke-jøde? – står hen i det uvisse.

De muslimske kvinder skal beskyttes mod undertrykkelse, hedder det sig. Ja, men hvorfor skal de da undertrykkes ved at blive tvunget til at lægge et tørklæde, de helt frivilligt ønsker at gå med?

Og hvordan kan det beskytte muslimske kvinder mod undertrykkelse, at jødiske drenge ikke må have deres lille kippa på hovedet?

Og hvis jøderne ikke må gå med kippa'en på offentlige steder, må en katolsk biskop da gå med en kalot, der er syet efter samme mønster?

Og når muslimske studerende ikke må bære deres skæg på en bestemt måde, må andre så heller ikke bestemme, hvordan det skal klippes? Skal der indføres barberingstvang for at sikre den verdensanskuelsesmæssige neutralitet i gadebilledet?

Man må gerne gå med små kristne symboler, siger den franske Nationalforsamling. Men hvornår er småt for stort? Ville de velvoksne bispekor, som bruges af både katolske og lutherske bisopper, fortsat kunne bæres ved en officiel aften i Det kongelige Teater, hvis den franske lov var gældende hos os?

Man kunne blive ved med at stille spørgsmål for at vise, hvor inkonsistent det hele er – indtil man opdager, at det slet ikke er så inkonsistent, men udtryk for en skjult dagsorden, som måske kan sælges til de mange, der er frustrerede over indvandringen, og hvis frustration ytrer sig i en modstand mod tørklædet, som skal væk fra gader og stræder.

Men bagved ligger en anden dagsorden, nemlig ønsket om, at religion og politik ikke alene skal holdes adskilt i den offentlige beslutningsproces, men at religion også skal fjernes fra gader og stræder og forvises til den private sfære. Under påberåbelse af ideologisk neutralitet stræbes der efter noget, der er alt andet end neutralt, idet det ikke vil tillade religiøse, men kun ikke-religiøse holdninger at komme offentligt til udtryk.

Hvad er det egentlig, der er ved at ske med religionsfriheden i Europa? Et godt spørgsmål til enhver af os, hvis vi måtte føle os fristet til at gå ind for et tørklædeforbud, rettet mod muslimske kvinder. Er deres religionsfrihed ikke lige så dyrebar for os som vores egen?

[\[Tilbage til forsiden\]](#)

Sorte fredag for Kirken

Nr. 5, 10. marts 2004

Den 27. februar var det “sorte fredag” for Den katolske Kirke i USA. Den dag offentliggjorde en lægmandsgruppe, som biskopperne havde sat til det, en rapport om den krise i Kirken, som skyldes præsters seksuelle misbrug af mindreårige samt biskoppers mangelfulde og forkerte reaktion på misbruget.

Gruppen, der har en dommer som formand, fremlagde også en rapport, som Kirken havde bestilt fra et strafferetligt forskningsinstitut på The City University i New York om omfanget og karakteren af misbrugstilfældene.

De to rapporter er ikke godnat-læsning for de små: I perioden 1950 – 2002 har der i de godt 200 bispedømmer i USA foreligget omkring 4.400 sager, hvor præster er blevet anklaget for seksuelt misbrug af omkring 11.700 børn og unge.

I løbet af de godt 50 år har i alt ca. 111.000 præster fungeret i USA. På den baggrund vil nogle måske trøste sig med, at der dermed ikke er rettet anklager mod den massive hovedpart af præster, nemlig 96 %. Andre vil modsat have øje for den kendsgerning, at hele 4 % alle præster har gjort sig skyld i noget, der er uforeneligt ikke blot med deres præsteløfte, men også med straffeloven.

Men hvad enten man begynder med den gode eller med den dårlige nyhed, så bliver tilbage, at situationen er jammerlig, og at pædofiliskandalen har rystet Den katolske Kirke, som den sjældent er blevet rystet. Det gælder først og fremmest i USA, men jordskælvet begrænser sig ikke hertil. Overalt i verden har katolikker, både præster og lægfolk, været lamslåede, skuffede – og vrede.

Vreden samler sig ikke mindst om det antal biskopper, som fik viden om, hvad der var foregået, men som reagerede så forkert på deres viden, at mange har svært ved at forestille sig, hvordan det kan være gået til. Var det en forældet lukketheds-kultur, som førte til, at misbruget ikke blev meldt til politiet? Var det en forkludret retsopfattelse, som beskyttede gerningsmændene mere end ofrene? Var det en total mangel på viden om, hvor alvorligt børn og unge såres af seksuelt misbrug? Der kan gives mange svar på de spørgsmål – og flere kan stilles, uden at svar melder sig.

Pavens klare udmelding, at “der ikke er plads i præstedømmet for dem, der misbruger børn og unge”, har utvivlsomt tilslutning fra alle katolikker. Men mange kan ikke forstå, hvis tanken ikke videreføres til en konstatering af, at der heller ikke er plads på en bispestol til den, der får viden om misbrug uden at gribe ind. Det græske ord episkopos, der er blevet til det danske biskop, betyder nu engang “tilsynsmand”, – og hvordan kan man føre tilsyn, hvis man lukker øjnene?

Sorte fredag bliver aldrig nogen god dag, men den kan føre til noget godt, hvis den danner udgangspunkt for en helt anden kultur. I så henseende er det allerede særdeles positivt, at den amerikanske bispekonference selv tog initiativ til den smertelige, men nødvendige udredning af, hvad der var foregået. Det er godt, at lægmandsgruppen klart har påvist, hvor de svage led i kæden befinder sig, og lige så klart slået fast, at efterforskning af mulige misbrugstilfælde er en opgave for politiet og ikke for biskoppelige kancellier.

Sandheden skal frigøre jer, hedder det – eller som lægmandsgruppen slutter med et citat fra Salme 32:

Så længe jeg tav, sygnede min krop hen, mens jeg stønnede dagen lang ... Da bekendte jeg min synd for dig, og jeg skjulte ikke min skyld. Jeg sagde: Jeg vil bekende mine overtrædelser for Herren, og du tilgav min syndeskyld.

[\[Tilbage til forsiden\]](#)

Kirken og demokratiet

Nr. 6, 24. marts 2004

Kirken er ikke et demokrati, men derfor kan der alligevel godt være demokrati i Kirken.

Ordet demokrati er flertydigt, og man bør spørge godt ind til, hvad andre mener med ordet, før man forholder sig til, hvad de eventuelt siger om det.

Sammensat af de græske ord *demos* (folk) og *kratein* (herske) bliver demokrati på dansk til folkestyre. I den forstand kan demokrati banaliseres til maksimen “folkets vilje – landets lov”, som der i efterkrigsårene stod på DKP’s bygning i København. Naturligvis er der meget mere at sige om det – for eksempel, at folkeviljen ikke er overordnet menneskerettighederne, men må respektere menneskets iboende værdighed med alt, hvad deraf følger i henseende til ret til liv, ret til at stifte familie, ret til fair rettergang, religionsfrihed, – og så videre.

Ofte benævnes folkestyre som et repræsentativt demokrati. Alle kan ikke sidde i Folketinget på én gang, så vi vælger nogen til at repræsentere os; de stemmer om landets love på vore vegne – de sendes ind med mandat fra os. I nogle sammenhænge talte man tidligere netop om “sendemænd”, der var sendt ind for blandt andet at vælge den topfigur, der i det daglige skulle stå ved roret.

I denne forstand er Kirken ikke et demokrati. Som katolikker sender vi ikke sendemænd ind for at vælge en topfigur. Det er os selv, som er sendemænd, men vi er ikke sendt ind; vi er tværtimod sendt ud – sendt ud til verden af Kirkens “topfigur”, Kristus: Han er hovedet, vi er lemmerne.

Som Guds Folk skal vi heller ikke vedtage de grundlæggende love, som Gud enten har åbenbaret os eller nedlagt i vor menneskelige natur.

Nej, Kirken er ikke et demokrati i statsretlig forstand, men derfor kan der alligevel godt være demokrati i Kirken. Ordet demokrati betyder nemlig mere end folkestyre.

Som Hal Koch (1904-63) sagde det: “Demokrati lader sig ikke indeslutte i en formel. Det er ikke et system eller en lære. Det er en livsform ... Det er samtalen (dialogen) og dens gensidige forståelse og respekt, som er demokratiets væsen. Hvor dette glipper, vil man uvægerligt falde tilbage til magtkampen. Således forstået er demokratiet noget langt mere omfattende end en bestemt samfundsmæssig styreform.”

Andet Vatikankoncil tages undertiden til indtægt for demokrati i Kirken, men en solid gennemlæsning af koncilets udtalelser og beslutninger afslører, at ordet demokrati overhovedet ikke findes i teksterne. Er det nu det samme som, at “samtalen (dialogen) og dens gensidige forståelse og respekt, som er demokratiets væsen,” så ikke hører hjemme i Kirken? Nej, ingenlunde – og tværtimod.

Når koncilet taler om, at lægfolk bør have mulighed for, ja undertiden pligt til at fremsætte deres mening om det, der angår Kirkens vel; at Kirkens hyrder skal benytte sig af lægfolkets kloge råd, og at der skal være en fortrolig omgang mellem lægfolk og gejstlige, er alt dette og lignende så ikke blot andre ord for, at der i Kirken skal være den dialog og gensidige forståelse og respekt, som iflg. Hal Koch er demokratiet væsen?

Kirken ikke er et demokrati i politisk forstand – nej, men meget i dens liv både kan og bør udfolde sig i en demokratisk form. At bidrage til dét er imidlertid noget ganske andet end at drive magtkamp med virkemidler og en retorik, der ikke hører hjemme i en Kirke, hvis fællesskab bl.a. skal bygge på at være “sandheden tro i kærlighed” (Ef 4,15).

[\[Tilbage til forsiden\]](#)

Som man råber i skoven ... Økseskaft!

Nr. 7, 7. april 2004

Et godt gammelt dansk ordsprog fortæller, at som man råber i skoven, får man svar.

Samtidig handler et gammelt norsk folkeeventyr om at tale forbi hinanden efter princippet “God dag, mand! Økseskaft!”

Måske er begge disse udtryk for folkelig erfaringsverden og sund sans dukket op i erindringerne hos bladets læsere i takt med, at de i de seneste numre – og også i dette – møder indlæg for og imod kvindelige præster i Den katolske Kirke.

Thi tager man til orde i forbindelse med det emne, kan man være nogenlunde sikker på at blive imødegået – stort set lige meget, om man er pro eller contra. Man har dertil rimeligt god udsigt til at blive støttet af andre, der mener som én selv og gerne vil støde til og bakke op.

På den måde danner der sig let to hold, der står over for hinanden med hver sin opfattelse.

Den slags gælder formentlig for al debat og er ikke særligt opsigtsvækkende. Mere bemærkelsesværdigt er det, hvis dialogen mellem de to hold udfolder sig efter recepten “God dag, mand! Økseskaft!” – det vil sige, hvis det kun er stridens emne, man har fælles, men i øvrigt nærmest taler hvert sit sprog og argumenterer ud fra helt forskellige præmisser.

Hvor det ene hold taler om Jesu valg af apostle, om Kristi Kirkes gudvilledede ordning og om Kirkens Tradition (med stort T), taler det andet hold om præstemangel, om forventninger i tidens kultur og om ligeberettigelse mellem mænd og kvinder.

Nu forholder det sig imidlertid sådan, at henholdsvis Jesu valg af apostle, ligeberettigelsen mellem mænd og kvinder, Kristi Kirkes gudvilledede ordning, præstemangelen, Kirkens Tradition og forventninger i den moderne kultur alt sammen er emner, som må optage enhver katolik. Disse temaer kan ikke deles op i to bunker, hvoraf man kun behøver at interessere sig for den ene. Kirken kan ikke lukke sig inde med sin sandhed uden at forholde sig til, hvordan denne sandhed kan nå ud til menneskene. På den anden side har det ingen mening at slå løs på læremyndigheden for at få den til at se væk fra væsentlige elementer i Kirkens lære i et nok så velment forsøg på dermed at nå flere mennesker.

Vi må på én gang være realistiske i vores erkendelse af virkelighedens vilkår og samtidig være sandheden tro. Det er ikke klaret med bare at blive ved at sige “økseskaft”, hver gang nogen siger “goddag, mand” – og omvendt.

Pave Johannes Paul har erklæret, at Kirken ikke har nogen som helst myndighed til at meddele kvinder den præstelige ordination. Taget efter pålydende betyder det på jævnt dansk, at Kirken ikke har lov til at præstevie kvinder, uanset om der fx er præstemangel eller ej. Sådan forstået kan præstemangel altså ikke bruges som argument for en ændring – hvor relevant og påtrængende det i øvrigt måtte være at beskæftige sig med præstemanglen.

Vil man argumentere for kvindelige præster, må skytset derfor rettes mod det centrale i Johannes Pauls udsagn, nemlig at Kirken savner den fornødne “myndighed”. Paven har endda tilføjet, at “denne afgørelse er definitivt bindende for alle Kirkens troende”, så man skal stå tidligt op, hvis man vil argumentere på et tilsvarende teologisk niveau og råbe sit svar i den selv samme skov. Det er næppe nok at sige “økseskaft”, fordi man synes, paven hellere skulle have sagt “goddag, kvinde ...”

[\[Tilbage til forsiden\]](#)

Skæbnetime for Katolsk Orientering

Nr. 8/9, 21. april 2004

Man skal ikke rose sig selv – og det finder K.O.'s redaktion heller ingen anledning til. Men der er grund til at rose de tusindvis af katolikker i lægfolket samt en lang, lang række af søstre, præster og biskopper, som i mere end 150 år har bidraget til, at Katolsk Orientering – eller hvad det nu har heddet gennem årene – kunne udkomme.

I de seneste 30 år er bladet nået ud til alle katolske husstande – medmindre en modtager direkte har frabedt sig at få det sendt. I det antal år, som man traditionelt regner som en generations længde, er 600 numre af K.O. således kommet med stof til eftertanke og fordybelse, med informationer om livet i Kirken, både i Danmark, Norden og det store udland, med debatindlæg – og med besked om messetider, retræter, sommerlejre og kurser – samt adresser på de bedemænd, som vi alle som bekendt får brug for på et tidspunkt.

På en måde kunne bladet godt have heddet "Katolsk Familieblad" – for det afspejler livet i den katolske storfamilie i både bispedømme og Verdenskirke, dens glæder og sorger – og af og til også den slags interne riverier, som kendes i de fleste andre familier.

Familieliv i dagens Danmark foregår ikke ganske, som det gjorde i 1853, hvor det første nummer af "Skandinavisk Kirketidende for Catholske Christne" udkom – og K.O. ser i dag heller ikke ud som sine forskellige forgængere i den ubrudte række af titler, som det samme blad har haft. Meget i Kirken har forandret sig – rigtigt meget endda, men behovet for at styrke troen og fællesskabet mellem os katolikker er det samme, og nu som før har vort fælles blad dækningen af dette behov som en af sine vigtige opgaver.

Da det nuværende koncept for Katolsk Orientering blev søsat i 1975, var vilkårene for at sende bladet ud i et "abonnement", man ikke behøvede at betale for, andre, end de på det seneste er blevet. Dengang kunne man lægge "Katolsk Forum", "Katolsk Sogneblad" og de periodiske breve fra biskop Hans sammen og for de samme penge trykke og udsende Katolsk Orientering – det første katolske blad i Danmark, der blev trykt som avis.

Som dette nummer af bladet bærer tydeligt spor af, er disse vilkår nu blevet radikalt ændret gennem den ophævelse af portostøtte, som har ramt hele det folkelige og kulturelle Danmark – og også Den katolske Kirke. Merudgiften ved at fortsætte med at sende bladet ud som hidtil er ganske enkelt så stor, at Kirkens økonomiske muligheder ikke slår til.

Der har altså måttet findes en i hvert fald foreløbig løsning, som gav anledning til den mindst mulige forringelse – og ligesom man kan sige, at ingen serviceforringelse er forbundet med at indstille en busafgang, som notorisk ingen passagerer benytter, så vil modtagere af et blad, som de aldrig læser, heller ikke lide noget tab ved, at det ikke længere kommer. Derimod ville de mange læsere, som er glade for at modtage K.O. og gerne læser i det, opleve en forringelse, hvis man alternativt havde valgt at sende væsentligt færre numre ud, så der blev længere mellem, at man fik bladet.

Alligevel fremstår valget mellem de forskellige muligheder for at bringe økonomien under kontrol som et valg mellem pest og kolera, og der er grund til at takke og rose medlemmerne af de forskellige råd og organer, som sammen med biskoppen har skåret igennem og valgt en løsning, som i sammenligning med andre muligheder er den mindst dårlige.

[\[Tilbage til forsiden\]](#)

Sandhedens time

Nr. 10, 26. maj 2004

“Sandhedens stråleglans lyser frem i alle Skaberens værker og på en særlig måde i mennesket, som er skabt i Guds billede og lighed. Sandheden oplyser menneskets forstand og former dets frihed, idet den leder det til at kende og elske Herren.”

Med disse ord indledte pave Johannes Paul for elleve år siden sin rundskrivelse om nogle fundamentale spørgsmål i relation til Kirkens morallære.

Veritatis Splendor, hed den, sandhedens stråleglans. Var ordene blot en poetisk indledning? Eller var de udtryk for en fundamental katolsk trosholdning?

Det sidste – ingen tvivl om det.

Sandhedens stråleglans har gennem århundreder været en lysende ledestjerne, der har ført mennesker til at konvertere, til at holde fast ved deres tro trods omverdenens pres og myndigheders undertrykkelse, ja, til at gå i døden som martyrer hellere end at acceptere og bekende sig til løgn og bedrag.

Som bekendt er vi mennesker ikke i enhver henseende enige om, hvad der er sandt – og det er legitimt at være uenig, så længe man blot ærligt erkender, at en uenighed kan være så grundlæggende og i den grad bringe én på kollisionskurs med et trosfællesskab, at man risikerer at være på vej ud af det.

Som katolikker tror vi på noget, der er sandt – og vi giver vores tro til én, der ikke alene er selve Sandheden, men også Vejen og Livet.

Som katolikker bekender vi os ikke til Pilatus' spørgsmål til Jesus om, hvad der er sandhed – underforstået, at der ingen sandhed er. I en verden, hvor mange er endt i relativisme, udvanding og begyndende opløsning af deres trosfællesskab, har katolikker blikket rettet mod sandhedens stråleglans – i stor ydmyghed for så vidt angår ens egne evner til at give udtryk for den, men i tilsvarende stor tillid til, at Han, der lovede at sende sin Helligånd til sin Kirke, også gør det – igen og igen. Vi ved godt, at kun ved at blive i Ham kan vort liv bære frugt, og at skilt fra Ham kan vi ikke udrette noget; derimod har vi særdeles gode muligheder for at bringe os selv og andre ud på skæbnesvangre afveje.

Som mennesker er vi skabt til frihed, men løsriver vi vores frihed fra sandheden om livet og vore vilkår, så rammes vi frygteligt i nakken – ikke af en straffende og hævnende Gud, men af konsekvenserne af vore egne valg.

Derfor kan vort trosfællesskab i Kirken ikke tie, når sandheden benægtes. Derfor kan fællesskabet ikke bestå, hvis alting opløses i, at "det må folk selv om". Samvittigheden er stadig den højeste dommer for den enkelte, der stilles over for valg, – men samvittigheden er hverken et sikkert sandhedskriterium eller et fripas til et liv i strid med den sandhed om menneskelivet, som Gud har nedlagt i vor natur og åbenbaret os i sit ord.

Dette nummer af Katolsk Orientering rummer som sædvanlig en række nyheder og informationer. Nogle af dem handler om, at det er blevet sandhedens time. Det er det blevet i Kina, hvor undergrundskatolikker sætter deres velfærd og frihed på spil for at være tro mod den Kirkens sandhed, som de har erkendt.

Også i USA er det blevet sandhedens time, hvor biskopper må kræve ærlighed af katolske politikere som John F. Kerry og andre, der i varetagelsen af deres offentlige hverv hårdnakket handler i strid med Kirkens morallære samtidig med, at de optræder, som om det er helt OK og den naturlige ting af verden.

Nej, den virkelig naturlige ting af verden er at lade sandhedens stråleglans lyse og befri os, så vi kan leve vort liv i en sand og dermed ægte frihed.

[\[Tilbage til forsiden\]](#)

En katolsk ateist?

Nr. 11, 9. juni 2004

Den 15. maj skrev Christine Antorini en kronik i Berlingske Tidende. Artiklen er sidenhen blevet fulgt op af et interview i Kristeligt Dagblad. Begge artikler handler – hver på sin måde – om nødvendigheden af, at religion bliver taget alvorligt i samfundet, herunder af de politiske partier.

Christine Antorini, der bl.a. er kendt som tidligere folketingsmedlem, som næstformand for SF i en årrække, som sekretariatschef i Forbrugerinformation, og som i dag er studievært i DR 2 Deadline, præsenterer sig i begge artikler som "katolsk ateist".

Lad det være sagt med det samme: Katolske ateister findes pr. definition ikke. Katolikker er kristne, og de kristne tror på Gud og sætter deres lid til Ham. Ifølge fremmedordbogen er en ateist derimod gudløs og gudsfornægter, og man kan ikke tro på en gud, hvis eksistens man benægter.

Nu kunne man fristes til at blive stående ved dén konstatering og afvise Christine Antorini som et vrøvlhoved med rod i begreberne. Men det ville være forkert.

Dels er hun bestemt ikke noget vrøvlhoved, men én, der har sagt og skrevet mange kloge ting, som andre – også sådanne, som ikke har delt hendes politiske ståsteder – kun har kunnet nikke genkendende og godkendende til.

Dels afspejler indholdet af de nævnte artikler, at hun har noget på hjerte, som der er grund til at hæfte sig ved.

I kronikken skriver hun blandt andet, at hun har en mavefornemmelse, som siger hende, at noget nyt er på vej i befolkningen. Hvor kommer den nye saft og kraft fra? spørger hun og svarer selv, at hun tror, den kommer fra det religiøse – eller fra en søgen efter 'ånd'. Hun har svært ved at skrive det, fordi det vækker alt det i hende, hun ikke bryder sig om. "Men hvis jeg overhovedet har nogen fornemmelse for nye dagsordener, kan jeg mærke, at det religiøse er højpotent og samfundsforandrende," skriver hun og fortsætter: "Der er basis for et nypolitisk parti, der kan fornemme den religiøse vækkelse og omsætte den til den politiske dagsorden. Og så bliver de realpolitiske partier nødt til at slå lyttelapperne ud, prøve at forstå den nye dagsorden og med tiden finde en måde at afbøje de værste vildskud for at gøre den åndelige dimension til en del af en verdslig, højteknologisk udvikling i vidensøkonomien. F.eks. ved at diskutere rammer for integration i det danske samfund, hvor der også er respekt om forskellige religioner."

Igen kunne man fristes til at afvise Christine Antorinis ærinde som udtryk mere for politisk tæft end for en ægte respekt for det religiøse i mennesket – og læser man kronikken, er fristelsen også nærliggende. Her har vi, vil nogen nok argumentere, en politiker, der har fugtet en finger, og som nu – uden dét religiøse engagement, der ligger ateister fjernt – holder den op i den folkelige vind for at mærke, hvad vej den blæser.

Også dén konklusion bør man imidlertid undlade at drage og i stedet igen hæfte sig ved begrebet "katolsk ateist". Christine Antorini er døbt, konfirmeret og opvokset som katolik, og hun står fortsat som medlem af Kirken, selv om hun naturligvis kunne have meldt sig ud, hvis det var dét, hun ville. Måske – vi ved det ikke! – er hun i virkeligheden eksponent for nok så mange andre, der også er født og opvokset som katolikker, men som aldrig har fundet fugls føde i Kirken og derfor heller ikke længere forbinder noget personligt med dens tro. Hvis det er sådan, hendes ord skal forstås, må de virkelig give alle i Kirken noget at tænke over.

[\[Tilbage til forsiden\]](#)

En kasse forskelligt

Nr. 12, 1. juli 2004

Ved sagførerauktioner, hvor effekter fra hittegodskontoret, dødsboer og andet sælges, er det tidligere af og til sket, at en hoben småting var blevet samlet i en papkasse, som auktionarius så annoncerede med ordene: "En kasse forskelligt – må jeg få et bud?!"

En kasse forskelligt – ingen anede, hvad der var i kassen, så budene startede som regel med 50 øre eller – hvis kassen havde en lovende størrelse – med en hel krone. Fik man så hammerslag på en daler, kunne man gå hjem og sortere, hvad der var i kassen: Noget kunne bruges, og ofte var det virkelig mere end daleren værd. Resten kunne man smide ud med det samme som gammelt ragelse uden værdi.

En kasse forskelligt – måske ikke bare et udtryk fra sagførerauktionernes verden? Måske også en ganske velvalgt betegnelse for den Kirke, vi lever i?

Gammel er den, Kirken, og meget fra fortiden er allerede blevet skrottet gennem tiderne, fordi ingen længere forbandt noget med det – eller fordi for mange efterhånden havde lært at læse indenad og derfor havde behov for, at tingene blev sagt på en anden måde.

Andet er stadig med. Både dét, som ved en nærmere sortering viser sig at være som skatten i ageren eller som den perle, en købmand solgte alt for at få råd til at købe. Og også dét, som ikke længere kan bruges som gyldigt udtryk for det grundlæggende i kristentroen.

En kasse forskelligt er den – Kirken.

Det sker, at nogen ikke synes at kunne leve med Kirken som en kasse forskelligt, men kræver, at den skal være en kasse ens. Men det skal den ikke.

Det sker også, at nogen anser forskelligheden for i sig selv at udgøre den bærende værdi. Men det er den ikke.

Den bærende værdi er enheden. Ikke ensheden; ej heller forskelligheden, men den enhed i forskellighed, som beror på, at alle er ét i deres ydmyge søgen efter sandheden og i deres fælles bekendelse til Kristus, som er Sandheden selv, Vejen og Livet.

En kasse forskelligt – OK! Men ikke så gerne en kasse af forskellige fløje, der graver grøfter imellem sig, lukker sig inde i stridende og bagtalende grupper og efterhånden ikke har andet til fælles end den manglende enhed.

Også vore søstre og brødre i Folkekirken oplever, at de står med en kasse forskelligt. Grosbøllsagen har for alvor har rejst spørgsmålet om pladsen i kassen. Er rummelighed nødvendigvis det samme som enhed i mangfoldighed, eller kan rummeligheden indebære, at det hele blive så forskelligt, at der overhovedet ikke længere er tale om en kasse – end ikke om en kasse forskelligt?

Uanset ståsted er alle kristne i landet formentlig godt tilfredse med, at biskop Lise-Lotte Rebel – endelig, tør man måske tilføje – har lagt op til en nødvendig afklaring af, hvad der kan være i kassen, uden at den revner.

Sagen er også vores sag. Den er alle kristnes sag, fordi vi alle står over for at skulle tage stilling til ting i en kasse forskelligt. Der er virkelig ting, som ikke kan forstås og siges på samme måde som tidligere. Men der er også ting, hvis indhold er helt grundlæggende, selv om det må udtrykkes anderledes. Thorkild Grosbøll selv har ikke formået at skelne mellem at forny og at forråde, men problemstillingen står naturligvis tilbage.

Måske burde vi alle kunne enes om en bøn fra en af Hans Anker Jørgensens moderne salmer: Uden dig forråder vi hinanden, / uden dig går vore sind i chok. / Uden dig går folket fra forstanden, / hele verden går mod ragnarok. / Derfor råber vi i angst og smerte: / Lær os én gang til, hvad Jesus lærte!

[\[Tilbage til forsiden\]](#)

Åh, nej – ikke nu igen ...!

Nr. 13, 25. august 2004

Alle mennesker kan komme ud for, at overskriften spontant melder sig som et udbrud, hvis de oplever noget pinligt, som de allerede har oplevet – måske endda et par gange for meget.

Specielt mange katolikker har formodentlig haft udtrykket på læberne i løbet af sommeren, da de erfarede, at der igen var en biskop, som tilsyneladende havde vist sig inkompetent, da han blev stillet over for anklager om, at pædofili og homoseksuel adfærd fandtes på hans præsteseminarium.

Kurt Krenn er biskoppens navn, og bispedømmet er St. Pölten i Østrig.

Naturligvis vil ikke alle den slags beskyldninger holde stik. Det gør de i øvrigt sjældent, hvis de først er blevet skåret til af sensationslystne medier.

Men det, som er tilbage i sagen fra St. Pölten, efter at overdrivelserne er skrælet af, ser allerede ud til at være alt, alt for meget – og i hvert fald så meget, at biskop Krenn ikke burde have bagatelliseret sagen, da den kom frem. Han burde tværtimod have fulgt sine bekymrede bispekollegers henstillinger i stedet for blot at afvise dem med påberåbelse af, at det er ham og ikke dem, der er biskop i St. Pölten, og at de derfor bare kan blande sig udenom.

Det umiddelbare "åh, nej – ikke nu igen!" blev imidlertid ret hurtigt afløst af noget, som katolikker over hele verden utvivlsomt gerne vil se igen, hvis flere af den slags sager skulle dukke op. Thi aldrig så snart var pave Johannes Paul vendt tilbage til Rom fra en tiltrængt miniferie i Alperne, før en såkaldt apostolisk visitator blev udpeget, nemlig Feldkirch-biskoppen Klaus Küng, der efter få dages undersøgelser ganske enkelt har beordret præsteseminarieret lukket med henvisning til, at der er brug for "en helt ny start".

At paven udnævner en visitator med fuld myndighed til at undersøge alle forhold i et bispedømme (og i dette tilfælde naturligvis især forholdene omkring seminarium og præsteuddannelse), er – så vidt vides – ikke i årtier sket i noget bispedømme i Europa. Udpegningen af en visitator er derfor ikke blot et resolut, men også et meget stærkt indgreb.

Ud over pavens indgriben betegner de øvrige østrigste biskoppers åbenlyse afstandtagen fra Kurt Krenns adfærd også en god udvikling. Thi selv om vi naturligvis ikke generelt skal ønske os at se Kirkens biskopper i åbenlys konflikt, så er der ting, der er så alvorlige, at det kun er godt, hvis en fortidig, men misforstået kollegialitet viger for væsentligere hensyn.

Katolsk Orientering har tidligere citeret pave Johannes Paul for ordene om, at "der ikke er plads i præstedømmet for dem, der misbruger børn og unge", og vi gentager, at der heller ikke er plads på en bispestol til den, der får viden om misbrug uden at gribe ind. Katolikker i almindelighed og katolske forældre i særdeleshed forventer af deres biskopper, at de virkelig forstår dette – til bunds.

For nogen tid siden blev et af redaktionens medlemmer spurgt, om vi virkelig troede, at læserne gad blive ved at læse om den slags skandaler. Svaret er meget enkelt: Det tror vi bestemt ikke. Men løsningen er ikke at fortie sagerne, søge at skubbe dem ind under gulvtæppet – og i øvrigt overlade til sensationspressen at fortælle om dem. Den eneste holdbare løsning er en radikal helbredelse for den pest i Kirken, som disse sager er udtryk for. Uden en sådan helbredelse, der sine steder kræver en grundlæggende nyorientering og en egentlig omvendelse, vil katolikker forsat måtte se frem til at sukke: "Åh, nej – ikke nu igen!"

[\[Tilbage til forsiden\]](#)

Når fordomme udgør dokumentationen

Nr. 14, 8. september 2004

Hug en hæl og klip en tå for at få det til at passe, siger stedmoderen i brødrene Grimms eventyr Askepot. Skoen passede ikke – men det kunne den jo komme til, hvis der blot blev klippet af foden.

Som i mange andre folkeeventyr er der tale både om en ydre handling og en dybere sandhed – i dette tilfælde den dybere sandhed om, hvad vi mennesker er fristet til at gøre med en sandhed, hvis den ikke passer til den usandhed, vi gerne vil fortælle: Vi hugger en hæl og klipper en tå – og vupti, keine Hexerei – så har vi en halv sandhed. Og en halv sandhed glider langt lettere ned og bliver meget nemmere slugt end en hel ...

Folkeeventyrenes alder fortæller os, at denne huggen og klippen ikke er noget nyt fænomen. Tilbøjeligheden til at pynte på tingene møder vi såmænd allerede hos Adam og Eva, da de ved aftenstid mødte Gud Herren i haven efter at have spist af æblet (eller hvad det nu var).

Hvis der er noget nyt, så er det blandt andet, at moderne kommunikations-teknologi rummer hidtil uanede mulighed for at hugge – og ikke mindst klippe – i lydband og filmstrimler, så det ender – ikke med en halv sandhed, men med en hel løgn. Keine Hexerei ...

Propaganda kaldes det, og propaganda, fortæller Den Store Danske Encyklopædi os, er “en systematisk tilrettelagt envejskommunikation, der i frihed over for sagligheden med suggestive midler (ord, gerne billeder og musik) sigter mod at styre modtagernes holdning og adfærd. Hvor saglig argumentation med rod i samtale og debat vil vise, bevise og overbevise, vil propaganda ved demagogi overtale og forføre.”

Det behøver ikke altid at være så groft. Der er heller ikke nødvendigvis tale om ond vilje. Specielt for massemedierne gælder det, at de ofte arbejder under et tidspres, hvor forenkling fremstår som en nødvendighed. Men har der været tilstrækkelig tid til at lave en dokumentarudsendelse i TV, er der til gengæld ingen undskyldning, hvis den ikke er seriøs, men manipulerende og ensidig.

Som katolikker er vi vant til, at fremstillingen i udsendelser, kronikker, læserbreve osv. af Kirken, dens tro, lære og liv, er ufuldstændig eller direkte forkert. Heller ikke dét er nødvendigvis udtryk for ond vilje, men oftest blot for uvidenhed. Men er der tale om fx udsendelser, der klart bruger huggen, klippen og halve sandheder til at føre kampagne mod Kirken og den katolske tro, så må vi sige fra og ikke vige tilbage for at kalde en spade en spade.

Men uh, hvor kan det være svært, fordi fordomme er så udbredt omkring Den katolske Kirke, at alt, hvad der bekræfter fordommene, umiddelbart anses for veldokumenteret. En ond cirkel er det, for ikke alene kommer fordommene til at udgøre dokumentationen; fordommene finder også selv deres bekræftelse i en ensidig og manipulerende fremstilling. Sådan kan fordomme både nære og befordre netop fordomme.

Fordomme kan være livsfarlige – tænk blot på vore jødiske brødres og søstres skæbne. Men fordomme er under alle omstændigheder farlige – om ikke for andet, så for sandhedens muligheder for at blive erkendt, accepteret og efterlevet. Fordomme lukker øjne og ører; de ser og hører kun sig selv.

At være proaktiv vil i denne sammenhæng sige, at man ikke passivt sidder og venter på, at der serveres en fordom, man skal reagere imod, men at man selv – gennem en stadig og seriøs information – bidrager til at udbrede reel viden om Kirken, dens tro, lære og liv.

I bispedømmet Stockholm har man ansat to fuldtids informationsmedarbejdere. Hvor mange har vi?

[\[Tilbage til forsiden\]](#)

Årsregnskab og ansvarlighed

Nr. 15, 22. september 2004

Som det fremgår af side 5, har ærkebispedømmet Hamburg – som det første i Tyskland – besluttet at offentliggøre sit årsregnskab på Internet.

Ifølge generalvikar Franz-Peter Spiza sker det som et skridt på vejen mod større gennemsækelighed og offentlighed, og man nøjes ikke med et par forkølede oversigter over indtægter og udgifter i store træk, men lægger alle 23 sider i den økonomiske årsberetning ud på nettet. Her kan alle – venner såvel som ikke-så-meget-venner – så sætte sig ind i både indtægter, udgifter, årsresultat og formueforhold.

I KNA's meddelelse hedder det, at ærkebispedømmets årsregnskab er opstillet som i en privat erhvervsvirksomhed. Det er en oplysning, som godt kan give anledning til lidt eftertanke.

Før eftertanken imidlertid først den tanke, at ærkebispedømmet Hamburg bør roses for dette skridt og takkes for, at man – med ærkebiskoppens ord – har givet et eksempel til efterfølgelse.

Kirkens finanser er et offentligt anliggende – og i hvert fald et anliggende, som katolikkerne har krav på indblik i. De bør kunne se, hvordan de penge, de betaler i kirkeskat, bliver brugt. De bør faktisk også kunne se – sort på hvidt – hvis Kirkens regnskab bærer vidnesbyrd om, at de selv betaler alt for lidt.

Det kræver ikke blot, at regnskaber offentliggøres. Det forudsætter også, at regnskaberne afspejler virkeligheden. Disse ord skal ikke antyde, at de kirkelige regnskaber skulle være præget af fikumdik. Til gengæld skal de som et eksempel pege på det forhold, som omtaltes under Pastoralrådets behandling af regnskabet for 2003, nemlig at også de fremmedsprogede gruppers interne regnskaber for indtægter og udgifter bør genspejles i det samlede årsregnskab.

En offentliggørelse af årsregnskaber i deres helhed har imidlertid også en anden virkning. Dét, mange ved, giver grundlag for dannelsen af en offentlig mening, og en sådan offentlig mening er bestemt ikke ligegyldig. Den vil erfaringsmæssigt smitte af på den måde, tingene forvaltes på. Vi mennesker er nu engang ikke anderledes, end at udsigten til at skulle aflægge regnskab og gøre rede for mel og gryn udøver en velsignelsesrig indflydelse på vores ansvarlige omgang med midlerne ...

Hvor vi end vender os hen inden for Kirken, lokalt og på verdensplan, så ser vi, at der mangler tilstrækkelige økonomiske midler til at løse alle påtrængende opgaver både af karitativ karakter og i henseende til evangelisering. Det gør det ekstra nødvendigt at sikre sig mod spild og fejlinvesteringer, der skyldes utilstrækkeligt – eller måske endda helt manglende – beslutningsgrundlag.

Men når tanken om alt det positive, der er at sige om vort nabobispedømmes offentliggørelse af sit årsregnskab er tænkt, skal der tilføjes en eftertanke i relation til oplysningen om, at årsregnskabet er opstillet som i en privat erhvervsvirksomhed.

Det synspunkt bliver nemlig af og til udtrykt, at Kirken skal drives som en erhvervsvirksomhed. Det skal den ikke, for den er ingen erhvervsvirksomhed, og selv om forvaltningen af dens midler skal foregå på en god og fagligt kompetent måde, så skal Kirken virke ud fra helt andre målsætninger end den ene at opnå et positivt resultat på bundlinien.

Til gengæld skal årsregnskabet dokumentere, at Kirken de facto bruger sine midler netop sådan, at dét, der ud fra dens egenart og målsætning er vigtigere end andet, tilgodeses før dette andet. Jo, der er grund til at rose og takke vore trosfæller i Hamburg for den vej, de har anvist.

[\[Tilbage til forsiden\]](#)

Jerzy Popieluszko

Nr. 16, 6., oktober 2004

Popieluszko – hvem er det? spørger de unge, mens de, der kan huske ham, måske undrer sig over, at man taler om ham endnu. Det er jo for tid ...

Jerzy Popieluszko, født 1947 i Okopy i Polen, præsteviet 25 år gammel, kapellan ved St. Stanislas Kostka kirken i Zoliborz i udkanten af Warszawa, en god og from præst – én blandt mange andre. Noget at tale om?

Jo, han blev forfulgt af de kommunistiske myndigheder; til sidst passede nogle sikkerhedsofficerer ham op, mens han var på vej hjem fra Bydgoszcz; de bankede bogstaveligt talt den 37 årige præst halvt ihjel og druknede ham i Wistula floden. Det var den 19. oktober 1984 – i disse dage altså for 20 år siden.

Slem nok, ingen tvivl om det. Men stadig aktuelt? Jerntæppet faldt for længe siden. Der er kun krampetræknings tilbage af kommunismen. Hvorfor så tale om Jerzy Popieluszko?

Naturligvis gav mordet noget at tale om, men det var ikke kun dét, at endnu et offer var faldet for den kommunistiske undertrykkelse, som samlede tusinder til hans begravelse på kirkegården ved St. Stanislas Kostka. For dem og for millioner af andre polakker var Jerzy Popieluszko mere end som så – og i takt med, at bøger om hans liv og død udkom i andre lande, blev også en større verden klar over, at den unge præst måtte give enhver noget at tale om.

Som teologistuderende havde han nu ikke været noget at tale om, og som kapellan var han tynd og sygelig og havde kun en spæd stemme, når han talte på prædikestolen. Men da kardinal Wyszynski sendte ham hen for at være præst for de strejkende på et stålværk i Warszawa, skete der noget med Jerzy Popieluszko – han fandt, om man så må sige, stemmen. En måned efter indførelsen af militær undtagelsestilstand i 1981 begyndte han at holde “Messe for Fædrelandet”. Stille og roligt prædikede han om at “overvinde det onde med det gode”, mens først nogle hundreder, så tusinder og til sidst titusinder af troende flokkedes i Kirken – og udenfor, uden hensyn til vejr og vind.

Hvad talte han da om?

Han talte om at vælge side – det gode eller det onde? sandheden eller løgnen? kærligheden eller hadet? Hvad vælger du? Han talte om magthavernes pligt til at respektere sandhed og retfærdighed. Han talte om en kristen kulturs eksistensberettigelse i et kristent land.

Det var ikke særlig sofistikeret, men det var bundløst katolsk, og det gav troen på Kristus mund og mæle i en tid og i et land, hvor undertrykkelsens støjsendere prøvede at udrydde den.

I dag er det i mange lande svært at få øje på undertrykkelsen – ikke fordi den ikke er der, men fordi den er usynlig og meget mere sofistikeret end Jerzy Popieluskos prædikener. Støjsenderne er ikke monteret på militærkøretøjer, der kører rundt i byerne. Men tilløb til at overdøve evangeliet gennem latterliggørelse og politisk korrekt hovedrysten trives i bedste velgående, mens indgroede fordomme prøver at demontere det valg, som også vi er stillet overfor: Det gode eller det onde? sandheden eller løgnen? kærligheden eller hadet? Hvad vælger du?

Popieluszko valgte sandheden mod løgnen. Han valgte at tale fremfor at tie. Han gjorde det med livet som indsats – og de fik ham den 19. oktober 1984. Men de fik ikke Polen; de fik ikke Østeuropa; de fik ikke verdensherredømmet – og de får det næppe nogensinde, så længe der blot er Popieluszko'er nok til – hver i sin sammenhæng – at tale om sandheden. Tør vi følge ham – og tale højt om den?

[\[Tilbage til forsiden\]](#)

Koncilets dokumenter og koncilets ånd

Nr. 17, 27. oktober 2004

"Der skrives og tales i dag meget om at være i overensstemmelse med koncilets ånd og med rette, thi som ethvert andet koncil i Kirkens historie har også 2. Vatikanerkoncil sit konkrete, om end begrænsede anliggende, der gerne skulle slå igennem i Kirkens liv. Pave Johannes d. 23. har ramme karakteriseret dette anliggende som en ajourføring (aggiornamento) af Kirkens forkyndelse og gerning i verden, og om nødvendigheden af en sådan ajourføring er alle vistnok i dag enige.

Det er imidlertid ikke tilfældet, når det drejer sig om nærmere at bestemme, hvori denne ajourføring skal bestå. Forvirringen er stor og uenigheden dyb, idet både læg og lærd deler sig op i lejre, der gensidigt anklager hinanden for ikke at have forstået koncilets anliggende og handle i dets ånd. [...] Så meget mere taknemmelige må vi være for, at det norsk danske samarbejde om udgivelsen af de 16 koncilsdokumenter nu endelig er bragt til sin afslutning. Al tale om koncilets anliggende og ånd forudsætter nemlig, at man har sat sig grundigt ind i koncilsdokumenterne, så ikke ens subjektive ønsker og meninger, men koncilets faktiske udtalelser og bestemmelser kan ligge til grund for den videre debat. Naturligvis er disse dokumenter ikke endegyldige, som om 2. Vatikanerkoncil skulle have sat en stopper for al videre udvikling i Kirken, men de er det fuldgyldige udtryk for koncilets konkrete anliggende. At være i overensstemmelse med koncilets ånd betyder derfor at være i overensstemmelse med dokumenternes faktiske ordlyd. Vi kan derfor ikke dispensere os fra at kende denne ordlyd, selv om udviklingen i disse år ruller med lyntempo."

Foranstående citat er hentet fra årgang 1967 af *Catholica*, og ordene er skrevet af pastor Kaare Osorio.

Selv om det snart er 40 år, siden Kaare Osorio skrev ordene, har de ikke mistet deres relevans, snarere tværtimod. Det gælder i særlig grad, hvis nogen hævder at være i overensstemmelse med koncilets ånd samtidig med, at de pågældende – for nu at bruge pastor Osorios ord: lader deres subjektive ønsker og meninger og ikke koncilets faktiske udtalelser og bestemmelser ligge til grund for den videre debat.

Det er samtidig vigtigt at understrege Kaare Osorios ord om, at koncilsdokumenterne naturligvis ikke er endegyldige – som om 2. Vatikanerkoncil skulle have sat en stopper for al videre udvikling i Kirken – men at de er det fuldgyldige udtryk for koncilets konkrete anliggende. I takt med, at Kirken – med Helligåndens bistand – fordyber sig mere og mere i troen, åbner nye horisonter sig, og fremtidige konciler vil kunne bygge videre på Andet Vatikankoncil og udfolde troens uforanderlige skat yderligere.

Ånden blæser som bekendt, hvorhen den vil – du hører dens susen og ved ikke, hvorfra den kommer, eller hvor den går hen. Udsagn om, at det næste koncil sikkert vil beslutte dit eller gennemføre dat, forekommer derfor fremsat på et grundlag, der synes at ville foreskrive Ånden, hvordan den skal blæse.

Det, som derimod kan siges med sikkerhed, er, at Andet Vatikankoncils ånd udtrykte sig i Andet Vatikankoncils skrifter. Og kan man ikke påberåbe sig dem, bør man nok lade være at påtage sig rollen som talsmand for koncilets ånd.

Det udelukker bestemt ikke teologisk debat – eller skulle vi sige: teologisk dialog? – i Kirken, men det stiller krav til denne dialog i retning af at respektere konciliet og ikke søge at dementere dets udsagn med en henvisning til dets ånd.

Man kan i så henseende kun være enig med Kaare Osorio.

[\[Tilbage til forsiden\]](#)

En ny anti–katolsk inkquisition?

Nr. 18, 10. november 2004

At have homoseksuelle tilbøjeligheder er efter katolsk morallære ingen synd. Den vragede EU-kommissær Buttiglione har ikke sagt det modsatte.

Homoseksuelle må efter katolsk morallære ikke diskrimineres, og hvor deres adfærd ikke er rettet mod børn og unge, skal den ikke være strafbar. Den vragede EU-kommissær Buttiglione har ikke sagt det modsatte.

Aktivt homoseksuelt samliv er efter katolsk morallære en synd. Den vragede EU-kommissær har sagt det samme og svaret bekræftende, da han blev udspurgt af et parlamentsudvalg.

Det fik et flertal i EU-parlamentet til at meddele, at de på denne baggrund ikke kunne stemme for at godkende den nye kommission, medmindre Buttiglione enten blev udskiftet eller flyttet til en anden post. Havde Buttiglione svaret, at aktivt homoseksuelt samliv efter hans opfattelse ikke var en synd, ville parlamentsflertallet have godkendt ham ...

Buttiglione blev ikke forkastet, fordi han havde foretaget sig noget. Buttiglione blev ikke forkastet, fordi han ikke ville overholde EU's demokratiske spilleregler. Buttiglione blev forkastet, fordi han tilsluttede sig katolsk morallære, som – i følge forskellige politikeres udsagn – “strider mod det værdigrundlag og den tolerance, som EU bygger på”.

Politikere, som bekender sig til tolerance, kan altså ikke tolerere, at en katolsk politiker giver udtryk for sin tilslutning til katolsk morallære. Et meningstyranni over for rettroende katolikker breder sig således i tolerancens navn.

Samtidig med, at der inden for Kirken kræves ret til at forkynde i strid med dens lære, forbydes det uden for Kirken at udtale sig i overensstemmelse med den. Den skal forties, og de, der giver udtryk for den, skal fjernes fra deres poster – mens de, der inden for Kirken forkynder i strid med dens lære, skal beholde deres. De to former for pres udfolder sig begge under påberåbelse af tolerance og modstand mod diskrimination.

Det er på tide, at katolikker tager til genmæle og protesterer mod den intolerance og diskrimination, som de udsættes for – i øvrigt sammen med kristne i andre kirkesamfund, der heller ikke har lagt Guds ord på hylden i takt med vejrhanens drejninger i samfundet.

At protestere mod intolerance og diskrimination er ikke kun en berettiget reaktion fra dem, der rammes heraf. Det er også vigtigt for religionsfriheden, som ikke kan indsnævres til at sikre privat religionsdyrkelse i private rammer, men handler om frihed til at ytre sig i det offentlige rum og i politiske sammenhænge. Thi nok kan man i en vis forstand med rette tale om en adskillelse mellem religion og politik, men en sådan legitim adskillelse begrænser ikke ytringsfriheden eller legitimerer diskrimination af dem, der tillader sig at bruge den for at give udtryk for deres tro.

Sagen har imidlertid videre perspektiver. Den berører ikke kun kristnes ret til at være kristne i Europa og til at give udtryk for det. Den angår generelt åndsfrihedens vilkår. Mærkeligt er det her at se, hvordan kredse, der påberåber sig Oplysningstidens idealer, i realiteten vender sig mod dem – fx mod Voltaires ord om, at “jeg deler ikke dine ideer, men jeg vil kæmpe til min død for at sikre, at du kan udtrykke dem frit!”

Nogle vil så nok bemærke, at Den katolske Kirke jo selv har både inkquisitionen og andre former for undertrykkelse på samvittigheden – hvilket er historisk korrekt, men til gengæld netop historisk. Kirkens forsyndelser i fortiden legitimerer på ingen måde, at andre i nutiden retter deres egen anti-katolske inkquisition imod dens medlemmer.

[\[Tilbage til forsiden\]](#)

Fra Rocco Buttiglione til Franco Frattini

Nr. 19, 24. november 2004

I dag kommer de færreste breve pr. post og de fleste pr. mail. Kling siger det et sted fra computerens dyb: You've got mail ... – Og kling, så kom denne her:

"Lederen i Katolsk Orientering, angående Buttiglione, har fået mig til at skrive til Dem.

Jeg er selv, endog som protestant, blevet overrasket over EU-parlamentarikernes, mediernes og den danske befolknings holdning til sagen. Tilsvarende hader mange europæere præsident Bush, fordi han som et religiøst menneske har holdninger, der stemmer overens med Metodistkirkens lære. Der er ikke blot tale om et meningsstyre over for katolikker, men over for alle kristne.

I forbindelse med valgkampen i USA har jeg forfærdet hørt mange (såkaldte danske "kulturkristne") sige, at politik og religion ikke må sammenblandes. Konsekvensen af dette er vel, at troende mennesker enten ikke kan blive politikere – eller endnu værre: skulle lyve om deres holdninger. Min fremragende historielærer i gymnasiet sagde: "Der findes et ord for lande, hvor alle er enige; ordet er diktatur."

Jeg har altid opfattet Danmark som et kristent land, men jeg mener nu, at antallet af kristne i mit elskede Danmark er mindre end antallet af muslimer – eller for den sags skyld folk, der tror på reinkarnation eller helbredende krystaller. Danskere tror på hvad som helst, når blot det er politisk korrekt.

Af denne årsag skriver jeg dette til Dem i stedet for til Berlingske Tidende eller Politiken, og af samme årsag taler jeg uden om sandheden, når folk næsten ugentligt spørger mig, hvad jeg foretog mig søndag formiddag. Jeg tør ytre mine politiske holdninger, når blot det ikke er religiøst begrundet, for så snart man forklarer sig med kristendommen som baggrund, taber man diskussionen til folk, der argumenterer, at "sådan er det bare". Alle henviser til tilfældige selvindlysende etiske læresætninger, som de opstiller på stedet; kristendommens konsistens er tilsyneladende intet værd sammenlignet med, hvad man uovervejede føler i øjeblikket. At blive behandlet med næstekærlighed opfattes som en ret, der tildeles enkelte befolkningsgrupper på bekostning af andre – og ikke som en pligt, alle har over for alle."

Så vidt mailen, som kom fra Bjarke Mørch. Han er ung og stud. med. Han hører ikke til vores Kirke, men han har klart gennemskuet, hvad der efterhånden står på spil. Det handler om katolikkers – og i realiteten om alle kristnes – mulighed for at stå ved deres Kirkes tro i dét, man kalder "det offentlige rum".

Efter Buttiglione kom Frattini, som i medierne roses for at være gledet af på at besvare de samme spørgsmål som Buttiglione. Det interessante er ikke, at han undgik konkrete svar. Det interessante er, at han roses for det. Min søn, vil du i verden frem, så buk – og ti! – buk atter, hold mund, buk atter – og ti, som W. Abrahamson skrev i sin vise fra 1790.

Dermed være ikke sagt ét ondt ord om Frattini, hvis tro og nærmere holdninger jo i øvrigt er ufortalte.

Men – sagde Jesus: Hvad jeg siger jer i mørket, skal I tale i lyset, og hvad der hviskes jer i øret, skal I prædike fra tagene. Evangeliet skal bringes ud i det offentlige rum; det skal ikke tvinges væk og kyses hjem til privaten.

Religionsfrihed er en menneskeret, og Kirken har dertil solid borgerret i det Europa, hvis værdigrundlag den har været med til at skabe. Katolikker kan være flove over egne og trosfællers synder, men de har ingen grund til at skamme sig over deres tro og slet ikke til at stikke halen mellem benene, bukke – og tie.

[\[Tilbage til forsiden\]](#)